

ΤΟ ΔΟΓΜΑ — ΤΗΣ — «ΕΡΓΑΛΕΙΟΠΟΙΗΣΗΣ» ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

Τα σύνορα του Έβρου στην εποχή
της ασφαλειοποίησης των συνόρων

ΤΟ ΔΟΓΜΑ ΤΗΣ «ΕΡΓΑΛΕΙΟΠΟΙΗΣΗΣ» ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

**Τα σύνορα του Έβρου στην εποχή
της ασφαλειοποίησης των συνόρων**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

A. Εισαγωγή

Περί «εργαλειοποίησης» των προσφύγων και μεταναστών	5
---	---

B. Υπό το πρίσμα της Συμφωνίας για το Άσυλο

και τη Μετανάστευση	8
i. Οι νέες προτεινόμενες μεταρρυθμίσεις στη Συμφωνία για το Άσυλο και τη Μετανάστευση	8
ii. Η ελληνική νομοθεσία και η Συμφωνία για το Άσυλο και τη Μετανάστευση	11
iii. Ο προσανατολισμός προς μια εξωτερική διάσταση του ασύλου και της μετανάστευσης βάσει της Συμφωνίας για το Άσυλο και τη Μετανάστευση	14

Γ. Τα σύνορα του Έβρου στην εποχή της ασφαλειοποίησης

των συνόρων	17
i. Νεοεισερχόμενοι, συλλήψεις, επαναπροωθήσεις	17
ii. Στρατικοποίηση/ασφαλειοποίηση των συνόρων	26
iii. Επέκταση του ΚΥΤ Φυλακίου και του ΠΡΟ.ΚΕ.ΚΑ Φυλακίου Ορεστιάδας	31

Δ. Η παρέμβαση και η δράση της HumanRights360

στο ΚΥΤ Φυλακίου. Η υπεράσπιση των δικαιωμάτων και προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων	34
i. Το ΚΥΤ Φυλακίου και η προστασία των ανηλίκων εν μέσω πανδημίας	34
ii. Το σύστημα της επιτροπείας ανηλίκων	38
iii. Προβληματικές κατά την εφαρμογή της ΚΥΑ 9889 – ΦΕΚ Β' 3390/13.08.2020 με τίτλο «Διαπίστωση Ανηλικότητας των αιτούντων διεθνή προστασία»	39
iv. Εφαρμογή της ΚΥΑ 42799/2021: «Καθορισμός τρίτων χωρών που χαρακτηρίζονται ως ασφαλείς και κατάρτιση εθνικού καταλόγου, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 86 του ν. 4636/2019 (Α' 169)»	40
v. Μια εικόνα από το Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης του Φυλακίου Ορεστιάδας	44

E. Αντί επιλόγου

Ένα ανησυχητικό παρόν	45
-----------------------------	----

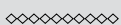

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Περί «εργαλειοποίησης» των προσφύγων και μεταναστών

Με αφορμή τα γεγονότα¹ στη Λευκορωσία και την επιλογή του Λουκασένκο να επιτρέψει τη δίοδο σε μετανάστες και πρόσφυγες από το έδαφος της χώρας προς την Πολωνία, έχει αρχίσει μία συζήτηση,² όπως και στη λεγόμενη «κρίση» του Μαρτίου του 2020 στα ελληνοτουρκικά σύνορα στον Έβρο, περί «εργαλειοποίησης των προσφύγων». Η συζήτηση αυτή συνδέει με επικίνδυνο τρόπο για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων την εξωτερική πολιτική, τα θεωρητικά δόγματα περί ασφαλειοποίησης και εθνικής ασφάλειας με τις ζωές των προσφύγων και μεταναστών. Οι μετανάστες και οι πρόσφυγες που διασχίζουν τα σύνορα είτε του Έβρου είτε της Πολωνίας, θεωρούνται «εργαλεία» ή «όπλα» ενός άλλου κράτους. Η έννοια του «εργαλείου/όπλου» αφαιρεί από τους όσους προσπαθούν να διασχίσουν τα σύνορα την ανθρώπινη ιδιότητά τους, καθιστώντας με αυτόν τον τρόπο επιτρεπτή την παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους, νομιμοποιώντας επαναπροωθήσεις και την αδιαφορία για τον θάνατο ανθρώπων στα σύνορα.

Αυτή ακριβώς η συζήτηση περί εργαλειοποίησης των προσφύγων από τους άλλους συσκοτίζει την εργαλειοποίηση των προσφύγων από τα ίδια τα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όταν ο Άλλος βαπτίζεται ως εργαλείο του Ερντογάν ή του Λουκασένκο γίνεται, εκτός από ανεπιθύμητος, επικίνδυνος, εθνικός κίνδυνος, και άρα απαιτούνται επενδύσεις τεραστίων κονδυλίων σε συστήματα αποτροπής, επιτήρησης, προσλήψεων αστυνομικών και συνοριοφυλάκων. Επιπροσθέτως, ο ορισμός των προσφύγων ως

1. <https://www.aljazeera.com/gallery/2021/11/16/photos-refugee-crisis-at-polish-belarusian-border?sf154574182=1&fbclid=IwAR3YTDKi133AGmpk9JVYKAaoiQN4iu3yCAsjrsH2oF8FKXyGPYKGrKq5py4>.
2. <https://www.ekathimerini.com/news/1171833/pm-mitsotakis-instrumentalization-of-migrants-is-a-hybrid-threat/>.

«εχθρών» και «επικίνδυνων» διαμορφώνει συμμαχίες εντός των ευρωπαϊκών κρατών που συνεχώς ολισθαίνουν στην αυταρχικοποίηση και στην καταπάτηση των δικαιωμάτων ευρύτερων κοινωνικών ομάδων. Η έκφραση της αλληλεγγύης της Προέδρου της Κομισιόν Ursula von der Leyen στον Πρωθυπουργό της Πολωνίας Mateusz Morawiecki για την διαχείριση των προσφύγων στα σύνορα, τι σημαίνει για την δημοκρατία στη χώρα γενικότερα, πχ. για το δικαίωμα στην άμβλωση των γυναικών;

Σε άρθρο του Jan Cienski³ περιγράφεται πώς η λεγόμενη «κρίση» στα σύνορα με την Λευκορωσία χρησιμοποιείται για την εδραίωση του καθεστώτος και την αντιμετώπιση όσων φωνών μπορούν να ασκήσουν κριτική από μία ανθρωπιστική ματιά ως «εχθρών». Αντίστοιχα σε άρθρο του Cyril Ryzak⁴ περιγράφεται πώς μέσα από αυτή την κρίση αποκαλύπτεται η επιφανειακότητα του ευρωπαϊκού ανθρωπισμού όπου οι εξαθλιωμένοι πρόσφυγες έχουν μετατραπεί σε «μπάλα σε ένα γήπεδο ποδοσφαίρου». Η πολιτική αυτή σημαίνει τη γενίκευση των παράνομων επαναπροωθήσεων με κόστος πολλές φορές την ίδια την ζωή των προσφύγων, την κατασκευή φρακτών, την πρόσληψη συνοριοφυλάκων και, εν γένει, την αντιμετώπιση των προσφύγων ως «επικινδύνων» για την εθνική ασφάλεια, διαμορφώνοντας πολλές φορές, όχι πάντα ευτυχώς, και ένα ξενοφοβικό κλίμα εντός των κοινωνιών. Οι δηλώσεις⁵ του Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, Σαρλ Μισέλ, για την επανεξέταση της χρηματοδότησης φρακτών στα εξωτερικά σύνορα της Ε.Ε. είναι ενδεικτική για τον προσανατολισμό της. Σε αυτή την γραμμή το κοινοβούλιο της Πολωνίας έδωσε το πράσινο φως⁶ για την κατασκευή ενός τείχους 180 χιλιομέτρων, σχεδόν του συνολικού μήκους των συνόρων Πολωνίας – Λευκορωσίας, και κόστους 353 εκατομμυρίων ευρώ. Όμως, θα πρέπει να σημειώσουμε το ελπιδοφόρο γεγονός ότι τον Αύγουστο χιλιάδες άνθρωποι στην Πολωνία διαδήλωσαν ενάντια στις επα-

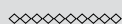
◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

3. <https://www.politico.eu/article/poland-belarus-migrant-border-crisis/>.
4. https://jacobinmag.com/2021/11/belarus-migrant-crisis-hollowness-european-humanitarianism-immigration-poland?fbclid=IwAR3ceQaX8iThMVSorL_Po730IS-tXJK6yimhAmezFLDv6TnlEznmPMYfQkp8
5. https://www.efsyn.gr/kosmos/eyropi/318566_thesmikes-kontres-stin-ee-gia-toys-frahtes-kata-ton-prosfygon
6. https://www.efsyn.gr/kosmos/eyropi/319304_prasino-fos-apo-tis-bryxelles-gia-nees-kyroseis-kata-tis-leykorosias

ναπροωθήσεις μεταναστών και προσφύγων στα σύνορα με τη Λευκορωσία⁷.

Το ερώτημα όμως που προκύπτει και είναι πραγματικά καίριο, και από εκεί πρέπει να αρχίζει η αφετηρία κάθε συζήτησης: είναι πράγματι οι πρόσφυγες και οι μετανάστες επικίνδυνοι; Είναι πράγματι η επένδυση τεραστίων ποσών ευρωπαϊκών και εθνικών στην αποτροπή των προσφύγων απαραίτητη; Μήπως απλώς ο σεβασμός στα ανθρώπινα δικαιώματα, η πρόσβαση σε αποτελεσματικές και αξιόπιστες διαδικασίες ασύλου, η οργανωμένη ένταξη των προσφύγων και μεταναστών στην εργασία και στην εκπαίδευση θα ήταν όχι μόνο λιγότερο δαπανηρές αλλά και παραγωγικές, καθώς μιλάμε για ανθρώπους με ικανότητες και θέληση να ζήσουν και να δημιουργήσουν;

Συνεπώς, η ευρωπαϊκή πολιτική για το άσυλο και τη μετανάστευση είναι αυτή που διαμορφώνει την αντιμετώπιση των προσφύγων στα νότια και ανατολικά σύνορα της Ευρώπης⁸ αλλά και αντίστοιχα στην Τουρκία⁹. Η εφημερίδα The Guardian αναφέρεται στην εκτεταμένη πρακτική των επαναπροωθήσεων στα σύνορα Τουρκίας - Ιράν μετά ιδίως την ανακατάληψη της εξουσίας από τους Ταλιμπάν. Αναφέρεται μάλιστα ότι αυτή η πρακτική θεωρείται ότι έχει ξεκινήσει στην Ελλάδα από τις ελληνικές αρχές στο Αιγαίο και όχι μόνο¹⁰. Όμως, η άρνηση των κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της ίδιας της Ένωσης ως θεσμού να διαδραματίσει έναν πιο κεντρικό ρόλο στην υποδοχή των προσφύγων από το Αφγανιστάν, αφήνει ελεύθερο το πεδίο στην Τουρκία να προχωρεί –και αυτή– σε εκτεταμένες παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων στα εξωτερικά σύνορα της καθώς βέβαια πια και στην ενδοχώρα.

7. <https://gr.euronews.com/2021/10/18/polonia-diashloseis-kata-ths-epanaproothishs-metanston-sta-synora-me-th-leykorosia>
8. <https://www.spiegel.de/international/europe/greece-and-croatia-the-shadow-army-that-beats-up-refugees-at-the-eu-border-a-a4409e54-2986-4f9d-934f-02efcebd89a7>
9. <https://www.hrw.org/news/2021/10/15/turkey-soldiers-beat-push-afghan-asylum-seekers-back-iran>
10. <https://www.theguardian.com/global-development/2021/oct/14/afghan-refugees-accuse-turkey-of-violent-pushbacks>

B. Υπό το πρίσμα της Συμφωνίας για το Άσυλο και τη Μετανάστευση

(I) ΟΙ ΝΕΕΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΣΤΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΑΣΥΛΟ ΚΑΙ ΤΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ

Η Ευρωπαϊκή Συμφωνία για το Άσυλο και τη Μετανάστευση συνεχίζει να αποτελεί πεδίο πολιτικών αντιπαραθέσεων και διαπραγματεύσεων εντός των Ευρωπαϊκών Κρατών. Συμμαχίες κρατών όπως των χωρών του Νότου (MED5: Ισπανία, Πορτογαλία, Ιταλία, Ελλάδα, Μάλτα), των χωρών του Visegrad (V4: Τσεχία, Ουγγαρία, Πολωνία και Σλοβακία) καθώς και των χωρών της Βόρειας Ευρώπης, οργανώνονται και αλληλοδιαπλέκονται σχετικά με τη διαχείριση του προσφυγικού πληθυσμού.

Τον Οκτώβριο παρουσιάστηκαν στο Ευρωκοινοβούλιο τα πρώτα σχέδια, τροποποιητικά των ήδη προτεινόμενων κανονισμών σχετικά με τις διαδικασίες Ασύλου και τον Κανονισμό για τη Διαχείριση της Μετανάστευσης και του Ασύλου. Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις αποτελούν μια, ακόμα αυστηρότερη και περιοριστική για τα δικαιώματα των αιτούντων διεθνή προστασία, εκδοχή των μέχρι τώρα ήδη γραφειοκρατικών και ιδιαίτερα αυστηρών κανονισμών. Όμως, δεν γνωρίζουμε αν είναι αποτέλεσμα μόνο πιέσεων των κρατών μελών της Βόρειας Ευρώπης ή, απλώς, ένας τρόπος πίεσης ώστε να γίνουν αποδεκτοί οι μέχρι τώρα προτεινόμενοι κανονισμοί ως «το μη χείρον βέλτιστο».

Σύμφωνα με την άποψη του ECRE,¹¹ το σχέδιο πρότασης κανονισμού για τις διαδικασίες ασύλου εισάγει πολύπλοκες διαδικασίες, δημιουργώντας σωρευτικά προβλήματα στους αιτούντες μέσα από αμφισβητούμενης ποιότητας διαδικασίες. Εν συνεχεία, το προτεινόμενο σχέδιο για τον Κανονισμό Διαχείρισης Μετα-

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

¹¹. <https://ecre.org/editorial-the-pact-first-drafts-on-apr-and-ramm/>

νάστευσης και Ασύλου αυξάνει τις ευθύνες στις χώρες πρώτης υποδοχής στα εξωτερικά σύνορα της Ένωσης και δημιουργεί απορίες πώς βουλευτές των κρατών-μελών του Νότου στο Ευρωκοινοβούλιο αποδέχθηκαν αυτές τις τροποποιήσεις.

Εν συνόλω, τα προτεινόμενα σχέδια των Κανονισμών συμβάλλουν στην απομείωση των δικαιωμάτων των αιτούντων. Αυξημένη δυνατότητα κράτησης, αύξηση του επιτρεπόμενου ορίου κράτησης από 4 σε 12 βδομάδες πριν την μεταφορά στο πλαίσιο του κανονισμού Δουβλίνου και επιβολή ακαθόριστων «επιπρόσθετων μέτρων» προκειμένου να εμποδίσουν την μη επιτρεπόμενη μετακίνηση, αποτελούν κάποια εξ αυτών. Αυξάνεται επίσης η δυνατότητα των επιστροφών πριν από την πλήρη και ολοκληρωμένη εκτίμηση των κινδύνων κατά την επιστροφή των αιτούντων, καθώς επιτρέπει στα Κράτη-Μέλη που επιλέγουν το ρόλο του «χορηγού επιστροφών» να απελάσουν κάποιο πρόσωπο από τα «χορηγούμενα» Κράτη-Μέλη με συνοπτικές διαδικασίες.

Η σημαντικότερη προτεινόμενη μεταρρύθμιση στα ήδη υπάρχοντα σχέδια κανονισμών είναι η αύξηση της ευθύνης των κρατών στα εξωτερικά σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η πρώτη χώρα εισόδου είναι υπεύθυνη για έναν αιτούντα, καταργώντας με αυτόν τον τρόπο την έννοια και διαδικασία του προσδιορισμού της

ευθύνης, αφήνοντας έτσι τους Κανονισμούς Δουβλίνου ανεπηρέαστους. Μάλιστα, η οικογενειακή επανένωση ανάμεσα σε αδέρφια περιορίζεται και πάλι στο δικαίωμα του ασυνόδευτου ανηλίκου με τον ενήλικο αδελφό του, καθώς και η μέχρι τώρα προτεινόμενη κατοχή ενός τίτλου σπουδών από κάποιο Κράτος-Μέλος ως κριτήριο επιλεξιμότητας για την μεταφορά του στο εν λόγω Κράτος-Μέλος αφαιρείται από τον κανονισμό.

Σύμφωνα με τις προτεινόμενες τροποποιήσεις, η μόνιμη υπευθυνότητα των κρατών υποδοχής για τους αιτούντες επιστρέφει, ο χρονικός περιορισμός για να κατατεθεί ένα αίτημα ανάληψης ευθύνης από άλλο κράτος μέλος περιορίζεται στον ένα μήνα, ενώ το χρονικό διάστημα για τη μεταφορά ενός αιτούντος σε άλλο κράτος διπλασιάζεται στον ένα χρόνο αντί για τους έξι μήνες.

Σύμφωνα με το σχέδιο προτείνεται η απάλειψη του άρθρου σχετικά με τον μηχανισμό αλληλεγγύης για καταστάσεις έρευνας και διάσωσης, γεγονός που δίνει την δυνατότητα στα κράτη μέλη να συνεχίσουν τις απαγορεύσεις ελλιμενισμού των πλοίων και της αποβίβασης προσφύγων, όπως φυσικά και την πρακτική των ήδη συνεχόμενων επαναπροωθήσεων. Σύμφωνα και πάλι με το ECRE, ο μηχανισμός σε περιόδους «κρίσης» δύναται να χρησιμοποιηθεί για την αποτροπή των αφίξεων και, επομένως, για την άρνηση πρόσβασης στη διεθνή προστασία. Συνάδει δε με την πίεση που ασκείται στο Συμβούλιο να «νομιμοποιήσει» τις επαναπροωθήσεις και να επιτρέψει την διαφοροποίηση στην αντιμετώπιση και πρόσβαση στις διαδικασίες ασύλου ανάλογα με τον αριθμό των αφιχθέντων.

Στο πλαίσιο της πίεσης προς «νομιμοποίηση» των επαναπροωθήσεων, δώδεκα ευρωπαϊκά κράτη, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα (τα υπόλοιπα είναι: η Αυστρία, η Βουλγαρία, η Κύπρος, η Τσεχική Δημοκρατία, η Δανία, η Εσθονία, η Ουγγαρία, η Λιθουανία, η Λετονία, η Πολωνία και η Σλοβακία) ζητούν με επιστολή τους¹² την αυστηροποίηση των συνοριακών μέτρων ενόψει και της συζήτησης για τη μεταρρύθμιση του κώδικα συνόρων της Σένγκεν.

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

12. https://www.efsyn.gr/kosmos/eyropi/313763_barbaro-kodika-sengken-me-nomimes-epanaproothiseis-theloy-n-12-hores-metaxy-ton

Επί της ουσίας, τα δώδεκα κράτη μέλη, επικαλούμενα την έννοια της «εργαλειοποίησης» των προσφύγων και της «απειλής», ζητούν να τους επιτραπεί να δρουν γρήγορα και αναλογικά προς την «απειλή» «για την υπεράσπιση της εθνικής τους ασφάλειας και της ασφάλειας ολόκληρης της Ένωσης».

Σε αυτό το σημείο, να προσθέσουμε και τις ανησυχίες της Ευρωπαϊκής πλατφόρμας PICUM¹³ σχετικά με την μη πρόβλεψη στη Συμφωνία διατάξεων που να προστατεύουν τις ανθρωπιστικές οργανώσεις από την μη ποινικοποίηση της αλληλεγγύης. Δραστηριότητες μετά την διάσωση ή την αποβίβαση στη στεριά όπως η παροχή τροφής, στέγης, η παροχή προσωρινής μεταφοράς ή πληροφοριών, παραμένουν εκτός πλαισίου προστασίας, ιδίως όταν γίνονται από μη κυβερνητικές οργανώσεις μη εξουσιοδοτημένες ή αρμόδιες να παρέχουν τέτοιου είδους βοήθεια. Οι επιχειρήσεις έρευνας και διάσωσης θεωρούνται νόμιμες μόνο όταν ακολουθούν τις οδηγίες της συντονίστριας (κρατικής ή ευρωπαϊκής) αρχής, αφήνοντας με αυτόν το τρόπο το παράθυρο ανοιχτό για διώξεις εναντίον μη κυβερνητικών οργανώσεων.

(II) Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΚΑΙ Η ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΑΣΥΛΟ ΚΑΙ ΤΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ

Έχοντας την άποψη ότι η Ευρωπαϊκή Συμφωνία για το Άσυλο και τη Μετανάστευση ακόμα και αν δεν ψηφιστεί από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο¹⁴, έχει αρχίσει να εφαρμόζεται στην πράξη στην Ελλάδα μέσα από διάφορες νομοθετικές διαδικασίες (αναφερόμαστε ειδικότερα στον Ν. 4825/2021 (ΦΕΚ Α 157/4.9.2021) με τίτλο «Αναμόρφωση διαδικασιών απελάσεων και επιστροφών πολιτών τρίτων χωρών, προσέλκυση επενδυτών και ψηφιακών νομάδων, ζητήματα αδειών διαμονής και διαδικασιών χορήγησης διεθνούς προστασίας, διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου και Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη και άλλ-

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

13. <https://picum.org/wp-content/uploads/2021/10/Help-is-no-crime.pdf>

14. <https://www.humanrights360.org/el/i-katapatisi-ton-dikaiomaton-ton-prosfygon-stin-ellada-ypo-to-prisma-tis-evropaikis-symfonias-gia-to-asylo-kai-ti-metanastefsis-palevontas-me-to-skotadi/>

λες επείγουσες διατάξεις»¹⁵. Με αυτόν τον νόμο εισάγονται διατάξεις οι οποίες συνάδουν με τον προσανατολισμό στην κράτηση και στις απελάσεις/επιστροφές.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρα 2 και 22 του Ν. 4825/2021, επιχειρείται η «ενοποίηση» των εννοιών επιστροφή/απέλαση και η πρόβλεψη για μια έκδοση αποφάσεων απέλασης εις βάρος ατόμων που εμπίπτουν στο καθεστώς του αιτούντος άσυλο. Αξιζει να σημειωθεί ότι οι αιτούντες άσυλο εμπίπτουν πάντοτε στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας επιστροφών και ως εκ τούτου δεν είναι δυνατό να εκδίδεται εις βάρος τους απόφαση απέλασης (Ν. 3386/2005), αλλά μόνο απόφαση επιστροφής (Ν. 3907/2011). Η εν λόγω πρόβλεψη είναι εξαιρετικά προβληματική γιατί, για τους νεοεισερχόμενους στα νησιά και τον Έβρο χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις, προβλέπεται η υπαγωγή τους σε διαδικασίες υποδοχής και ταυτοποίησης (αρ. 14, παρ. 1 Ν. 4375/2016, αρ. 39, παρ. 1 Ν. 4636/2019), ενώ η έκδοση εις βάρος τους αποφάσεων απέλασης θα οδηγούσε εκτός των άλλων και σε καταστρατήγηση εκ μέρους της διοίκησης των θεμελιωδών εγγυήσεων που παρέχει ο Ν. 4636/2019 στους αιτούντες άσυλο μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας ασύλου τους και θα τους έθετε σε κίνδυνο επαναπροώθησης ή συλλογικών απελάσεων.

Στο άρθρο 28 του Ν. 4825/2021 περιορίζονται οι κατηγορίες των δομών υποδοχής, ταυτοποίησης και φιλοξενίας της παρ. 4 του άρθρου 8 του Ν. 4375/2016 από έξι (6) σε τρεις (3) και ειδικότερα στα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης (Κ.Υ.Τ.), τις Δομές Φιλοξενίας και τις Κλειστές Ελεγχόμενες Δομές «οι οποίες διαρθρώνονται και έχουν τις αρμοδιότητες των Κ.Υ.Τ. της περ. α' και εντός των οποίων, σε διακριτούς χώρους, λειτουργούν εγκαταστάσεις προσωρινής φιλοξενίας και **ειδικές εγκαταστάσεις κράτησης του άρθρου 31 του ν. 3907/2011 (Α' 7)**»¹⁶. Εντός της περιμέτρου της έκτασης, όπου εγκαθίστανται οι Περιφερειακές Υπηρεσίες της παρούσας παραγράφου, προβλέπονται διακριτοί χώροι με κατάλληλες προδιαγραφές για την παραμονή υπηκόων τρίτων χωρών ή ανιθαγενών που ανήκουν στις ευάλωτες ομάδες

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

15. <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/744954/nomos-4825-2021>

16. https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/129081/nomos-3907-2011#%CE%86%CF%81%CE%B8%CF%81%CE%BF_31|129257

της παρ. 8 του άρθρου 14». Η εν λόγω πρόβλεψη εγείρει ανησυχία για την μετατροπή όλων των δομών φιλοξενίας σε κλειστές ελεγχόμενες δομές με ενταγμένα μέσα σε αυτές κέντρα κράτησης τα οποία θα υπάγονται και στην Αρμοδιότητα του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη και της Ελληνικής Αστυνομίας με πιθανότατη αυστηροποίηση και διαφοροποίηση του στόχου και του πλαισίου από μια ενταξιακή διαδικασία σε μια εκτεταμένη κράτηση.

Τέλος, με το άρθρο 40 του Ν. 4825/2021, **ποινικοποιείται η διάσωση στη θάλασσα από μέλη ανθρωπιστικών οργανώσεων**. Για τη νόμιμη διάσωση ανθρώπων που βρίσκονται σε κίνδυνο στη θάλασσα απαιτείται οι οργανώσεις να είναι εγγεγραμμένες στο «Μητρώο Ελληνικών και Ξένων Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (ΜΚΟ)» του άρθρου 58 του Ν. 4686/2020 (Α' 169), που τηρείται στο Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου και αντίστοιχα τα μέλη, υπάλληλοι και συνεργάτες αυτών να είναι εγγεγραμμένοι στο «Μητρώο Μελών Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (ΜΚΟ)» της παρ. 2 του άρθρου 191 του ν. 4662/2020 (Α' 27), να ενεργούν

υπό τις εντολές και οδηγίες των λιμενικών αρχών, και υπό την προϋπόθεση ότι είναι αδύνατη η δράση του ΛΣ-ΕΛ. ΑΚΤ. έχοντας προηγουμένως λάβει έγγραφη έγκριση από τις Λιμενικές Αρχές». Είναι προφανές ότι με αυτή την διάταξη προβλέπεται η ποινικοποίηση της πράξης της διάσωσης των ανθρώπων στη θάλασσα και, επί της ουσίας, επιβάλλεται η απαγόρευση της.

(III) Ο ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ ΠΡΟΣ ΜΙΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΑΣΥΛΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΒΑΣΕΙ ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΑΣΥΛΟ ΚΑΙ ΤΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ

Ένα από τα πιο μελανά σημεία της Συμφωνίας για το Άσυλο και τη Μετανάστευση αποτελεί η εξωτερική διάσταση αυτής¹⁷.

Στο πλαίσιο της εξωτερίκευσης της διαχείρισης του προσφυγικού ζητήματος μέσα από το Ευρωπαϊκό Σύμφωνο για το Άσυλο και τη Μετανάστευση, εντάσσεται η επιδίωξη συνεργασιών με τρίτες χώρες. Οι συμφωνίες επανεισδοχής, με χώρες όπως η Τουρκία ή η Λιβύη, αποτελούν σημαντική παράμετρο της Συμφωνίας.

Ιδιαίτερα ανησυχητική για τον ευρωπαϊκό και ελληνικό προσανατολισμό ως προς τον σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα αποτελεί η πρόταση του Υφυπουργού Εξωτερικών, αρμοδίου για την Οικονομική Διπλωματία Κ. Φραγκόγιαννη¹⁸, σε επίσκεψη του μαζί με την ελληνική επιχειρηματική αντιπροσωπία στη Λιβύη να αναλάβει η ελληνική πλευρά την εκπαίδευση του Λιμενικού Σώματος της Λιβύης. Λίγες μέρες μετά από την συνάντηση αυτή τουλάχιστον έξι μετανάστες πυροβολήθηκαν και σκοτώθηκαν σε ένα κέντρο κράτησης στην Τρίπολη¹⁹, όπου βρίσκονται στοιβαγμένοι σε πέραν του ανθρωπίνως δυνατού άθλιες συνθήκες κράτησης. Στις 21 Οκτωβρίου 2021 η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες εξέδωσε μάλιστα ανακοίνωση²⁰ που περιγράφει

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

17. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/690535/EPRS_BRI\(2021\)690535_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/690535/EPRS_BRI(2021)690535_EN.pdf)

18. https://www.voicels.gr/2021/10/blog-post_5.html

19. http://diktiospartakos.blogspot.com/2021/10/blog-post_58.html

20. <https://www.unhcr.org/news/press/2021/10/6171e8414/unhcr-calls-libya-urgently-develop-plan-asylum-seekers-refugees-welcomes.html>

την απελπιστική κατάσταση με συνεχείς συλλήψεις, βία και θανάτους και καλεί σε εκκένωση και ναύλωση ανθρωπιστικών πτήσεων, αναγνωρίζοντας ότι αυτό αποτελεί μια ελάχιστη συμβολή που δεν καλύπτει την ανάγκη για ένα ασφαλές πλαίσιο για όσους έχουν εγκλωβιστεί στη Λιβύη.

Τέλος, στην Ελλάδα πραγματοποιήθηκε στις 5-7 Οκτώβρη το παγκόσμιο συνέδριο επιτήρησης συνόρων²¹. Το πρόγραμμα και οι ομιλητές του Συνεδρίου είναι δείκτες στο πώς η διαχείριση των προσφύγων και των μεταναστών αποτελεί μέρος της ασφαλοποίησης των συνόρων με όρους κυρίως επιχειρηματικής λογικής. Στο συνέδριο συμμετέχουν αξιωματούχοι, στρατιωτικοί και τεχνοκράτες από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και τρίτες χώρες όπως η Λιβύη, η Νιγηρία, το Μπαγκλαντές και άλλες επίσης χώρες. Στο πλαίσιο της εξωτερικοποίησης των συνόρων, σύμφωνα με το Δίκτυο Σπάρτακος αλλά και του προγράμματος του συνεδρίου²², στόχος είναι η σχεδίαση νέων πρακτικών αποτροπής και η εισαγωγή νέων τεχνολογιών συνοριοφύλαξης για την αποτροπή της μεταναστευτικής κίνησης, με μία προσπάθεια εμπλοκής και των χωρών καταγωγής των μεταναστών και των προσφύγων στην αποτροπή της διαφυγής τους, και όχι αντιθέτως στην παροχή συνθηκών δημοκρατίας και ασφάλειας για τις ζωές των κατοίκων τους.

Στην ηλεκτρονική σελίδα του συνεδρίου υπάρχει απεύθυνση προς τις κυβερνήσεις όλου του κόσμου να συνεχίσουν τις επενδύσεις στην ασφάλεια των συνόρων μέσα από τα νέα προϊόντα και τις τεχνολογίες. Μάλιστα, επισημαίνεται ότι η αξία της παγκόσμιας αγοράς για την ασφάλεια των συνόρων εκτιμάται σε σχεδόν 20 δις λίρες ετησίως.

21. <https://world-border-congress.com/>

22. http://diktiospartakos.blogspot.com/2021/09/blog-post_906.html

Γ. Τα σύνορα του Έβρου στην εποχή της ασφαλειοποίησης των συνόρων

(I) ΝΕΟΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟΙ, ΣΥΛΛΗΨΕΙΣ, ΕΠΑΝΑΠΡΟΩΘΗΣΕΙΣ

Σύμφωνα με στατιστικά της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, το 2021 υπήρξαν 3.156 θαλάσσιες αφίξεις και 4.142 αφίξεις από τα χερσαία σύνορα του Έβρου²³. Οι αριθμοί αυτοί αποτελούν και απόδειξη του εύρους της κρατικής πρακτικής των παράνομων επαναπροωθήσεων στα νησιά του Αιγαίου αλλά και στα χερσαία σύνορα στον Έβρο. Η συστηματική παραβίαση της αρχής της μη επαναπροώθησης από τις ελληνικές αρχές και οι απελπιστικές και επικίνδυνες για την ζωή, την ασφάλεια και την ελευθερία συνθήκες που βιώνουν στις χώρες καταγωγής αλλά και στην Τουρκία, αναγκάζουν τους πρόσφυγες να αναζητήσουν άλλους πιο επικίνδυνους δρόμους προς ένα πιο ασφαλές περιβάλλον. Η βαλκανική οδός καθώς οι δρόμοι μέσα από την Ανατολική και Κεντρική Ευρώπη αποτελούν μία δίοδο διαφυγής, με όλους τους κινδύνους που συνεπάγονται οι χαμηλές θερμοκρασίες και οι αλυσιδωτές επαναπροωθήσεις. Η πρακτική των επαναπροωθήσεων²⁴ αλλά και της στρατικοποίησης των συνόρων στο όνομα της «ασφάλειας» αποτελεί δόγμα που ασπάζονται και τα γειτονικά κράτη απέναντι στους πρόσφυγες. Αντίστοιχα λοιπόν, η κυβέρνηση της Βουλγαρίας την 1^η Νοεμβρίου 2021, σύμφωνα με τις δηλώσεις του Υπουργού Άμυνας Γκεόργκι Παναγιότοφ, στο τηλεοπτικό δίκτυο bTV,²⁵ «απέστειλε περί τους 350 στρατιώτες μαζί με 40 μονάδες εξοπλισμού στα σύνορα της με την Τουρκία προκειμένου να συνδράμουν τη συνοριακή αστυνομία. Σύμφωνα με το Υπουργείο Εσωτερικών της χώρας, περίπου 6.500 άτομα, στην πλειονότητα τους Αφγανοί

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

23. <https://data2.unhcr.org/en/situations/mediterranean/location/5179>

24. <https://www.spiegel.de/international/europe/greece-and-croatia-the-shadow-army-that-beats-up-refugees-at-the-eu-border-a-a4409e54-2986-4f9d-934f-02efcebd89a7>

25. <https://www.evros-news.gr/2021/11/02/%ce%b7-%ce%b2%ce%bf%cf%85%ce%bb%ce%b3%ce%b1%cf%81%ce%af%ce%b1-%ce%ad%cf%83%cf%84%ce%b5%ce%b9%ce%bb%ce%b5-%cf%83%cf%84%cf%81%ce%b1%cf%84%cf%8c-%cf%83%cf%84%ce%b1-%cf%83%cf%8d%ce%bd%ce%bf%cf%81%ce%b1/>

υπήκοοι, εισήλθαν παράνομα στην χώρα από τον Ιανουάριο έως τον Σεπτέμβριο, αριθμός υπερτριπλάσιος συγκριτικά με την ίδια περίοδο του έτους 2020».

Στα ελληνικά χερσαία σύνορα στον Έβρο, καθημερινά δημοσιεύματα της τοπικής ειδησεογραφίας²⁶ μεταδίδουν συλλήψεις ανθρώπων φερόμενων ως διακινητών, καθώς και όσων προσπαθούν να διασχίσουν τα σύνορα είτε κατευθυνόμενοι προς την ενδοχώρα είτε προς μια δίοδο προς τις χώρες της Βόρειας Ευρώπης. Οι συλλήψεις λαμβάνουν χώρα είτε σε παραποτάμιες περιοχές, είτε στον ορεινό όγκο του νομού Έβρου, είτε έχοντας προηγηθεί έλεγχος σε οχήματα των διακινητών από περιπολίες της αστυνομίας. Οι συλλήψεις των φερόμενων ως διακινητών γίνονται μετά από καταδίωξεις αυτοκινήτων²⁷ ή μέσα από την παρέμβαση των Ειδικών Επιχειρησιακών Ομάδων Επέμβασης των τοπικών Διευθύνσεων Αστυνομίας καθώς των τμημάτων συνοριακής φύλαξης. Στο πλαίσιο της ασφαλειοποίησης των συνόρων, αξίζει να σημειωθεί ότι στο ηλεκτρονικό περιοδικό Border

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

26. <https://www.proinos-typos.gr/synelifthi-allodapos-sti-drama-gia-diakinisi-paranomou-metanaston-apo-tin-idiki-epichirisiaki-omada-epemvasis-tis-elas-dramas/> και <https://www.ertnews.gr/perifereiako-i-stathmoi/komotini/rodopi-synelifthisan-2-diakinites-kai-22-mi-nomimoi-metanastes/> και <https://www.e-evros.gr/gr/eidhseis/3/astynomiko-deltio-ths-18hs-septembrioy-2021/post44608> και <https://www.e-evros.gr/gr/eidhseis/3/astynomiko-deltio-ths-17hs-septembrioy-2021/post44602>

27. <https://www.proinos-typos.gr/synelifthi-allodapos-sti-drama-gia-diakinisi-paranomou-metanaston-apo-tin-idiki-epichirisiaki-omada-epemvasis-tis-elas-dramas/>

Security Report²⁸ γίνεται αναφορά στην επιτυχία της Eurojust η οποία «συνέδραμε τις ελληνικές και βουλγαρικές αρχές να σταματήσουν ένα κύκλωμα διακινητών μέσα στην Ελλάδα», συλλαμβάνοντας έντεκα ύποπτους²⁹, που χρησιμοποιούσαν ακριβά αυτοκίνητα για τη μεταφορά προσώπων από τα ελληνοτουρκικά σύνορα στον Έβρο μέχρι τη Θεσσαλονίκη. Σε αυτό το σημείο, πρέπει να γίνει αναφορά σε προηγούμενη έκθεσή μας³⁰ και στο ποσοστό θανάτων από αυτοκινητιστικά δυστυχήματα μετά από καταδιώξεις καθώς και ο θάνατος αυτός αποτελεί την τρίτη αιτία θανάτων μεταναστών και προσφύγων στα σύνορα³¹.

Εκτός όμως από τις συλλήψεις των φερόμενων ως διακινητών και όσων κατηγορούνται με το αδίκημα της παράνομης εισόδου (βλ. κατωτέρω), η αστυνομία στις 26.8.2021 συνέλαβε και οδήγησε στο αυτόφωρο μία Αγγλίδα δημοσιογράφο των Sunday Times³² καθώς και ενός Έλληνα φωτογράφου επειδή βρέθηκαν σύμφωνα με τις αστυνομικές αρχές χωρίς άδεια σε στρατιωτική ζώνη (Ζώνη Ασφάλειας Προκαλύψεως), στην περιοχή των Δικαίων κοντά στα ελληνοβουλγαρικά σύνορα.

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

28. <https://border-security-report.com/wp-content/uploads/2021/09/BSRSepOct2021.pdf>

29. <https://www.eurojust.europa.eu/>

30. <https://www.humanrights360.org/defending-human-rights-in-times-of-border-militarization/#1>

31. <https://www.humanrights360.org/the-european-and-national-asylum-policy-at-the-land-borders-of-evros/#2a>

32. <https://www.evros-news.gr/2021/08/27/%cf%83%cf%8d%ce%bb%ce%bb%ce%b7%cf%88%ce%b7-%ce%b1%ce%b3%ce%b3%ce%bb%ce%af%ce%b4%ce%b1%cf%82-%ce%b4%ce%b7%ce%bc%ce%bf%cf%83%ce%b9%ce%bf%ce%b3%cf%81%ce%ac%cf%86%ce%bf%cf%85-%ce%ba%ce%b1%ce%b9-%ce%ad/>

Η ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΔΙΩΞΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΔΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΑΔΙΚΗΜΑ ΤΗΣ ΠΑΡΑΝΟΜΗΣ ΕΙΣΟΔΟΥ:

Η άσκηση ποινικής δίωξης και καταδίκης για το αδίκημα της παράνομης εισόδου από τον αρμόδιο Εισαγγελέα Πρωτοδικών Ορεστιάδας κατά όσων εισέρχονται στην Ελλάδα μετά τα γεγονότα του Μαρτίου 2020 συνεχίζεται, έστω και με σχετικά μειωμένες ποινές σε σχέση με το προηγούμενο διάστημα. Το τελευταίο χρονικό διάστημα συνεπάγεται καταδίκη κατά κύριο λόγο σε ποινή φυλάκισης κάτω των τριών (3) ετών, με αναστολή εκτέλεσης της ποινής και χωρίς χρηματική ποινή. Ο Εισαγγελέας λοιπόν συνεχίζει να μην απέχει από την άσκηση ποινικής δίωξης για παράνομη είσοδο, σε αντίθεση με το άρθρο 31 της Συμβάσεως της Γενεύης που καλεί τα κράτη μέλη να απέχουν από ποινικές κυρώσεις σε πρόσφυγες λόγω της παράνομης εισόδου ή διαμονής, και το Δικαστήριο συνεχίζει να εκδίδει καταδικαστικές αποφάσεις, έστω με μειωμένες ποινές. Η μείωση τουλάχιστον των ποινών κάτω των τριών ετών σημαίνει την χορήγηση ανασταλτικού αποτελέσματος στην έφεση και τη μη φυλάκιση τους μέχρι την εκδίκαση αυτής, σε αντίθεση με την προηγούμενη και κυρίαρχη πρακτική που σήμαινε την φυλάκιση από τον πρώτον βαθμό για πλημμελήματα μέχρι την εκδίκαση της έφεσης. Δυστυχώς, είναι εύλογος ο φόβος ότι αυτή η πρακτική που καθιερώθηκε μετά τον Μάρτη 2020 θα συνεχίσει και οι ποινές θα κυμαίνονται εξαρτώμενες από την εκάστοτε επίσημη πολιτική ρητορική σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Λαμβάνοντας υπόψη την πρόσφατη επικράτηση των Ταλιμπάν στο σύνολο του Αφγανιστάν και τη ραγδαία επιδείνωση της κατάστασης ασφάλειας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο σύνολο της επικράτειας, έχει σημασία να αναφερθούμε σε περιπτώσεις όπως η εκδίκαση μιας από τις πρώτες εφέσεις Αφγανού υπηκόου, που είχε καταδικαστεί αμέσως μετά τα γεγονότα του Μαρτίου 2020, σε 4 χρόνια φυλάκιση και χρηματική ποινή 10.000 ευρώ. Έχοντας ήδη εκτίσει 12 μήνες ποινή φυλάκισης σε κατάσταση κράτησης, με απόφαση στο δεύτερο βαθμό του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Ορεστιάδας η ποινή αυτή μειώθηκε σε 13 μήνες με αναστολή και χωρίς χρηματική ποινή. Η ποινική

αντιμετώπιση των νεοεισερχομένων και μάλιστα από χώρες με υψηλό προσφυγικό προφίλ εγείρει ερωτήματα για την συνέχιση της δικαστικής αυτής πρακτικής.

Σχετικά με την ποινική αντιμετώπιση των ασυνόδευτων ανηλίκων υπηκόων Αφγανιστάν, στους οποίους μετά την είσοδό τους στην Ελλάδα είχε επιδοθεί κλήση ενώπιον του Μονομελούς Δικαστηρίου Ανηλίκων σε ρητή δικάσιμο για παράνομη είσοδο και οι οποίες είχαν αναβληθεί λόγω των έκτακτων μέτρων κατά του COVID-19, η πρόσφατη δικαστική πρακτική επιβάλλει επιπλήξεις για την παράνομη είσοδο. Δύο ανήλικοι κάτω των 15 ετών οδηγήθηκαν στο δικαστήριο αν και δεν τους επιβλήθηκε ποινή καθώς τους απαγγέλθηκε κατηγορία ενώ συνοδεύονταν και από τους γονείς τους. Μάλιστα, για τα ενήλικα μέλη των οικογενειών αυτών τα οποία ήταν παρόντα ενώπιον του Μονομελούς Δικαστηρίου Ανηλίκων, συνοδεύοντας τα ανήλικα παιδιά τους, είχαν σχηματιστεί ξεχωριστές δικογραφίες, η δικάσιμος των οποίων αναβλήθηκε εκ νέου.

Τέλος, η παρέμβαση της ομάδας της HumanRights360 ήταν ουσιαστική σε υπόθεση Τούρκου υπηκόου, κουρδικής καταγωγής, ο οποίος είχε καταδικαστεί με την αυτόφωρη διαδικασία από το Μονομελές Πλημμελειοδικείο Ορεστιάδας, για το αδίκημα της παράνομης εισόδου στη χώρα σε 4 έτη φυλάκισης και 10.000 ευρώ χρηματική ποινή, χωρίς να έχει η έφεσή του ανασταλτικό αποτέλεσμα. Εξέτισε ποινή φυλάκισης 6 μηνών σε κατάσταση κράτησης και αφέθηκε ελεύθερος κατόπιν υποβολής και τελικώς αποδοχής αιτήματος χορήγησης αναστολής της εκτέλεσης της ποινής. Εκπροσωπήθηκε νομικά από την οργάνωσή μας ενώπιον του Περιφερειακού Γραφείου Ασύλου Θράκης κατά τη διενέργεια τόσο της καταγραφής όσο και της συνέντευξης διεθνούς προστασίας και αισίως του επιδόθηκε απόφαση χορήγησης καθεστώτος πρόσφυγα.

Στο πλαίσιο της καταγραφής της καταπάτησης ανθρωπίνων δικαιωμάτων στα σύνορα στον Έβρο, αναφερόμαστε κάτωθι σε καταγγελίες, αναφορές και δημοσιεύματα από τον Ιούλιο του 2021 μέχρι σήμερα, ενδεικτικά για την έκταση και την ένταση των φαινομένων των παράνομων επαναπροωθήσεων.

Η οργάνωση Border Violence Monitoring Network³³ έχει καταγράψει αναλυτικά τρία³⁴ περιστατικά βίαιων επαναπροωθήσεων στα σύνορα του Έβρου, τον Ιούλιο του 2021, στα οποία συμμετέχουν διαφορετικών ομάδων αστυνομικά όργανα, συνοριοφύλακες και άλλοι αξιωματικοί των σωμάτων ασφαλείας. Από τα τρία περιστατικά, θα σταθούμε στο τρίτο³⁵ καθώς αφορά μια ομάδα προσφύγων από τη Συρία, μεταξύ των οποίων υπήρχαν και δύο γυναίκες προσπαθούσε να προσεγγίσει και το Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης. Η ομάδα κατευθυνόταν προς το ΚΥΤ του Φυλακίου και συνελήφθη 500 μέτρα πριν την είσοδο. Πριν προλάβουν να προσεγγίσουν το κέντρο, τέσσερα αυτοκίνητα με δέκα αστυνομικούς τους περικύκλωσαν. Μόλις η ομάδα προσπάθησε να εξηγήσει ότι θέλουν να φτάσουν στο ΚΥΤ, οι αστυνομικοί άρχισαν να τους χτυπούν και χαστούκισαν τις δύο γυναίκες. Οι αστυνομικοί τους αφαίρεσαν κινητά, έγγραφα, χρήματα, μπουφάν, τα αθλητικά παπούτσια και τους έβαλαν δια της βίας σε ένα φορτηγό, οδηγώντας τους στην αρχή σε ένα μέρος κράτησης και μετέπειτα στον Έβρο όπου δια της βίας τους επαναπροώθησαν στην Τουρκία.

Εν συνεχεία, μια οικογένεια Τούρκων πολιτικών προσφύγων, διωκόμενων από το καθεστώς του Ερντογάν μαζί με άλλα οκτώ άτομα, συνελήφθησαν από την αστυνομία,³⁶ τους κατασχέθηκαν όλα τα έγγραφα τους, μεταφέρθηκαν σε αστυνομικό τμήμα και από εκεί στο δάσος. Σύμφωνα με όσα καταγγέλλουν, κατά τη σύλληψη τους, υποχρεώθηκαν να γδυθούν και οι γυναίκες παρενο-

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

33. <https://www.josoor.net/post/breaking-another-group-of-50-people-stranded-on-an-island-in-evros-meric-river>

34. July 10, 2021 00:00 – Dilofos/Kapikule – Border Violence Monitoring Network και July 7, 2021 00:00 – Lagyna – Border Violence Monitoring Network

35. <https://www.borderviolence.eu/violence-reports/july-2-2021-0000-mikrochori-kerimtecisalih/>

36. <https://www.middleeastmonitor.com/20210719-greek-police-sexually-assault-migrant-women-heading-for-europe/>

χλήθηκαν σεξουαλικά κατά τη διάρκεια του σωματικού ελέγχου. Μετά το σωματικό έλεγχο, ένα όχημα της αστυνομίας, μετέφερε τους πρόσφυγες στα χερσαία σύνορα με την Τουρκία. Στην Τουρκία, ο σύζυγος της γυναίκας συνελήφθη στο αστυνομικό τμήμα Υψάλων της Ανδριανούπολης καθώς διωκόταν από το καθεστώς και η ίδια αφέθηκε ελεύθερη υπό όρους.

Η οργάνωση RSA (Refugee Support Aegean) σε ανακοίνωση της αναφέρεται στο χρονικό της επαναπροώθησης ενός Σύρου πρόσφυγα στον Έβρο όπως καταγράφηκε από την ίδια³⁷. Συγκεκριμένα οι ελληνικές αρχές επαναπροώθησαν παράνομα μια ομάδα προσώπων μεταξύ των οποίων και ενός Σύρου πρόσφυγα για τον οποίο εκκρεμούσε αίτηση ασφαλιστικών μέτρων δυνάμει του κανόνα 39 στο Ε.Δ.Δ.Α και κατά την οποία οι ελληνικές αρχές όφειλαν να παράσχουν πληροφορίες σχετικά με την τοποθεσία του αιτούντος, να του επιτρέψουν την επικοινωνία με τον δικηγόρο του και να απόσχουν από οποιοδήποτε μέτρο απομάκρυνσής του από το έδαφος μέχρι την καταγραφή και εξέταση της αίτησης ασύλου του. Σύμφωνα μάλιστα με την καταγγελία του ίδιου, οι αρχές εφάρμοσαν το ίδιο *modus operandi*, σύλληψη, αφαίρεση κινητών, αδιαφορία ως προς την έκκληση για πρόσβαση στη διαδικασία διεθνούς προστασίας, κακομεταχείριση και αφαίρεση των ρούχων τους.

Η οργάνωση Watch The Med περιγράφει το χρονικό ενός θανάτου σε μία νησίδα στον Έβρο, τέλη Αυγούστου με αρχές Σεπτεμβρίου του 2021³⁸. Τρεις Σύριοι πρόσφυγες βρήκαν κατά την είσοδο τους στο ελληνικό έδαφος έναν άρρωστο Σύριο πρόσφυγα. Ο ένας εξ αυτών τον παίρνει στους ώμους του και απευθύνονται, παραδίδονται στις ελληνικές αρχές, αιτούμενοι προφορικά διεθνή προστασία. Συλλαμβάνονται από τις ελληνικές αρχές και εντελώς παρανόμως και βιαίως μεταφέρονται μαζί με άλλους τρεις πακιστανούς υπηκόους σε μια νησίδα στον Έβρο όπου και εγκαταλείπονται στην τύχη τους. Οι τρεις Σύριοι διέφυγαν κολυμπώντας, ενώ άλλοι πέντε Σύριοι πρόσφυγες έφτασαν στη νη-

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

37. https://rsaegean.org/el/timeline-pushback-evros/?fbclid=IwAR16iivZxKd99bMFBuW1z18AhU8XS_Tf1-L8J5uRCOo210-cRCzdVxIRwX4

38. <https://watchthemed.net/reports/view/1962?fbclid=IwAR1GzVg8rkQgflLyB7hUWCIEINxfuW-Ko-OGPnk65kp4GNzz3odyqBk94ecM>

σίδα. Στις 2.9.2021 ο ασθενής Σύριος πέθανε πάνω στη νησίδα. Οι ελληνικές αρχές εκτός από ότι ήδη γνώριζαν, είχαν εκ νέου ενημερωθεί από την οργάνωση Alarm Phone για την τραγική κατάσταση στην οποία βρίσκονταν οι πρόσφυγες καθώς και για τη βούληση τους να καταθέσουν αίτημα διεθνούς προστασίας³⁹. Οι τουρκικές αρχές επίσης είχαν ενημερωθεί αλλά επέδειξαν ιδιαίτερη καθυστέρηση. Στο τέλος, το απόγευμα της 2^{ης} Σεπτεμβρίου 2021, οι τουρκικές αρχές μετέβησαν στην νησίδα, απεγκλώβισαν τους πρόσφυγες και μετέφεραν στην Τουρκία τον νεκρό πια Σύριο πρόσφυγα Μ.Α.

Ένας Σύριος πρόσφυγας βρέθηκε πυροβολημένος στο μηρό από αγνώστους στην προσπάθεια να διασχίσει με μία πλαστική βάρκα τον Έβρο κοντά στον οικισμό Θούριο, ανάμεσα σε Ορεσιάδα και Διδυμότειχο⁴⁰. Μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο Ορεσιτιάδας προκειμένου να χειρουργηθεί και διενεργήθηκε προκαταρκτική εξέταση για τον τραυματισμό του.

Ως HumanRights360 καταγράψαμε το περιστατικό μιας βίαιης επαναπροώθησης ενός ανηλίκου δεκατεσσάρων ετών από το Αφγανιστάν ο οποίος μεταξύ άλλων μας περιέγραψε τα γεγονότα ως εξής:

«Ξαφνικά και λίγο πριν νυχτώσει, μας κύκλωσε η αστυνομία. Φορούσαν πράσινες στολές και είχαν επάνω διακριτικά, χωρίς μάσκες. Μας διέταξαν να πέσουμε στα γόνατα μέχρι να έρθει η κλούβα και να μας πάρει. Επιβιβαστήκαμε σε ένα σκούρο μπλε όχημα και μας μετέφεραν σε ένα πλαστικό κοντέινερ. Δεν μπορούσα να δω κάτι άλλο καθώς το όχημα πάρκαρε με την όπισθεν και βγαίνοντας μπαίναμε αμέσως μέσα στο κοντέινερ. Εκεί υπήρχαν κι άλλοι άνθρωποι. Ήταν κυρίως άνδρες αλλά νομίζω υπήρχαν και ανήλικα παιδιά. Περιμέναμε εκεί για κάποιες ώρες, δεν μπορώ να πω ακριβώς. Δεν μας έδωσαν τροφή, νερό ούτε καν μας επέτρεπαν να πάμε στην τουαλέτα. Πριν το ξημέρωμα μας οδήγησαν με ένα λευκό όχημα πίσω στο ποτάμι. Υπήρχαν αστυνομικοί εκεί με σκούρες μπλε και πράσινες στο-

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

39. https://twitter.com/alarm_phone/status/1431992311425257473?lang=el

40. https://www.avgi.gr/koinonia/394968_pyrobolisan-syro-prosfyga-nosileyetai-sobari-katastasi

λής. Ακόμη, υπήρχαν και άνθρωποι όπως εμείς, κάποιοι ήταν ομοεθνείς μας, κάποιοι από το Πακιστάν. Ήταν αυτοί που μας έβαζαν στην βάρκα και μας οδηγούσαν πίσω, επέστρεφαν πίσω και γύριζαν τους υπόλοιπους. Μετέφραζαν και για τους αστυνομικούς οδηγίες. Δεν θυμάμαι ακριβώς πόσοι ήταν. Όταν ήρθε η σειρά μου και μπήκα στην βάρκα, ρώτησα έναν Πακιστανό που μας οδηγούσε πίσω γιατί το κάνει και μου απάντησε πως του υποσχέθηκαν χαρτιά.»

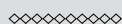
Τέλος, ως HumanRights360, παρείχαμε νομική συνδρομή σε ένα επιζήσαντα επαναπροώθησης, ο οποίος συνελήφθη στη Θεσσαλονίκη καθώς πήγαινε στο κοντινό αστυνομικό τμήμα να δηλώσει την απώλεια του δελτίου του ως αναγνωρισμένου πρόσφυγα και μεταφέρθηκε στον Έβρο όπου και βιαίως επαναπροωθήθηκε στην Τουρκία. Καταθέσαμε αναφορά στο Συνήγορο του Πολίτη αναγράφοντας αναλυτικά τα γεγονότα της επαναπροώθησης και τον συνδράμαμε κατά την προσπάθεια νόμιμης επανεισόδου του. Αυτή τη στιγμή διενεργείται προκαταρκτική διοικητική εξέταση «για επίμεμπτες ενέργειες αστυνομικών σε βάρος του και τον τυχόν καταλογισμό πειθαρχικών ευθυνών σε βάρος τους». Στην προκαταρκτική διοικητική εξέταση κλήθηκε η δικηγόρος της HumanRights360 να καταθέσει όπου οι ερωτήσεις που διατυπώθηκαν δεν επιδείκνυαν κανένα ενδιαφέρον για την αναγνώριση των δραστών αλλά περισσότερο εστίαζαν στην εξέταση της αξιοπιστίας του αναφερομένου. Δυστυχώς, ανησυχούμε ότι η συνεχής έκθεση της χώρας με τις συνεχείς αποκαλύψεις για τις συνεχόμενες επαναπροωθήσεις στα σύνορα και καταγγελίες για απαγωγές ανθρώπων από την ενδοχώρα και την επαναπροώθηση τους στα σύνορα του Έβρου, θα οδηγήσει την πολιτική ηγεσία σε κλιμάκωση των διώξεων σε όσους τις καταγγέλλουν, είτε θύματα είτε ανθρωπιστικές οργανώσεις. Η απεύθυνση του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου για τη διερεύνηση των καταγγελιών στην Εθνική Αρχή Διαφάνειας, τη Δικαιοσύνη και τον εσωτερικό ελεγκτικό μηχανισμό της Αστυνομίας, παραβλέπει, πρώτον, την ευάλωτη θέση των θυμάτων, όσων βρίσκονται στην Ελλάδα, απέναντι στα κρατικά όργανα και θεσμούς και, δεύτερον, την ανυπέρβλητη δυσκολία να αναγνωριστούν δράστες οι οποίοι συνήθως φορούν στολές χωρίς διακριτικά, full face μάσκες καθώς και την οργανωμένη εμπλοκή διαφορετικών υπηρεσιών της αστυνομίας και των σωμάτων ασφαλείας στην

πραγματοποίηση των επαναπροωθήσεων. Ως εκ τούτου, η δημιουργία ενός ανεξαρτήτου μηχανισμού καταγραφής των παραβιάσεων στα σύνορα με τη συμμετοχή και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών παραμένει επιτακτική για την ενίσχυση της αξιοπιστίας των θυμάτων και των μελών των ανθρωπιστικών οργανώσεων αλλά και την ενίσχυση και συντονισμό των δράσεων για τον τερματισμό αυτών των παράνομων πρακτικών που εκθέτουν τη χώρα μας και την Ευρώπη που τις ανέχεται.

(II) ΣΤΡΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ/ΑΣΦΑΛΕΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΟΡΩΝ

Στο πλαίσιο της στρατικοποίησης των συνόρων θα πρέπει να εστιάσουμε πρώτα και κύρια στις δηλώσεις αλλά και αναγγελίες των αρμοδίων υπουργών Προστασίας του Πολίτη και Εθνικής Άμυνας μετά την ανακατάληψη της εξουσίας από τους Ταλιμπάν στο Αφγανιστάν. Σε μια στιγμή που οι εικόνες έντρομων ανθρώπων που προσπαθούσαν να διαφύγουν από το αεροδρόμιο της Καμπούλ, το Κυβερνητικό Συμβούλιο Εξωτερικών και Άμυνας (ΚΥΣΕΑ) συνεδρίασε εκτάκτως στην Ελλάδα με θέματα «τον απεγκλωβισμό όσων συνεργάστηκαν με τις ελληνικές αρχές, την προστασία των συνόρων και την αποφυγή μιας νέας ανθρωπιστικής κρίσης».⁴¹

Η πολιτική ηγεσία στην Ελλάδα του τότε Υπουργού Προστασίας του Πολίτη Μιχάλη Χρυσοχϊΐδη και του Υπουργού Άμυνας Νίκου Παναγιωτόπουλου, μετέβησαν στον Έβρο προκειμένου για επικοινωνιακούς και πραγματικούς λόγους να επιθεωρήσουν τον φράκτη στον Έβρο και τα μέτρα για την προστασία των συνόρων. Μάλιστα ο πρώτος δήλωσε ότι: «Η αφγανική κρίση δημιουργεί νέα δεδομένα στη γεωπολιτική σφαίρα και ταυτόχρονα δημιουργεί και πιθανότητες μεταναστευτικών ροών. Είναι γνωστό ότι εμείς ως ευρωπαϊκή χώρα συμμετέχουμε στα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και μέσα στο πλαίσιο αυτό λαμβάνονται μια σειρά από αποφάσεις, ωστόσο ως χώρα **δεν μπορούμε να περιμένουμε**

41. <https://www.capital.gr/politiki/3576588/kusea-gia-afganistan-proteraiotita-i-asfalisi-epistroti-egklobismenon>

απαθείς τις πιθανές επιπτώσεις», σημείωσε ο κ. Χρυσόχοϊδης και πρόσθεσε: «*Στηρίζουμε τα δημοκρατικά δικαιώματα και τις ελευθερίες των ανθρώπων αλλά παράλληλα δεν μπορούμε να επιτρέψουμε την εργαλειοποίηση των μεταναστευτικών ροών που πιθανόν να προκύψουν*»⁴².

Ο Υπουργός Άμυνας στη συνέχεια στον ίδιο τόνο συνέχισε ότι εξετάζουν τρόπους ενίσχυσης των συστημάτων αυτών.

Σύμφωνα με δημοσίευμα της εφημερίδας Καθημερινή⁴³, πηγές αναφέρουν ότι η κατασκευή του φράκτη μήκους 27 χιλιομέτρων στον Έβρο έχει ήδη ολοκληρωθεί. Το ίδιο και η εγκατάσταση του αυτοματοποιημένου συστήματος επιτήρησης συνόρων, το οποίο αποτελείται από έντεκα κάμερες και ραντάρ με βεληνεκές μέχρι και 15 χιλιόμετρα μέσα στο τουρκικό έδαφος. Μάλιστα, στο ίδιο δημοσίευμα επικεφαλής της Αστυνομίας επισημαίνουν ότι «τα τελευταία εικοσιτετράωρα προβαίνουν σε ελέγχους των επιχειρησιακών μέσων που διαθέτουν στις αποθήκες τους, είτε πρόκειται για μη επανδρωμένα αεροσκάφη είτε δακρυγόνα και χειροβομβίδες κρότου-λάμψης». Με την αλλαγή της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη, ο νέος Υπουργός Τ. Θεοδωρικάκος επισκέφτηκε τον Έβρο, συνοδευόμενος από τον Αρχηγό της ΕΛ.ΑΣ. Μ. Καραμαλάκη, προκειμένου να επιθεωρήσει τον νέο φράκτη 37 χιλιομέτρων, αναφερόμενος μάλιστα και στην πρόσφατη αμυντική συμφωνία μεταξύ της ελληνικής και γαλλικής κυβέρνησης σχετικά την αγορά τριών φρεγατών Belharra⁴⁴, επεσήμανε ότι «είμαστε ακόμα πιο ενισχυμένοι μετά την υπογραφή της στρατηγικής συμμαχίας της πατρίδας μας με τη Γαλλία». Εξάλλου, έχει ήδη προαναγγελθεί η πρόσληψη 800 ακόμη συνοριοφυλάκων για τις πύλες εισόδους στην Ελλάδα καθώς και η πρόσληψη 250 συνοριοφυλάκων για περιπολίες στα χερσαία σύνορα στον Έβρο⁴⁵.

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

42. <https://www.kathimerini.gr/politics/561470764/chrysocho-dis-panagiotopoylos-ta-synora-mas-tha-parameinoyn-asfali-kai-aparaviasta-i-ellada-synechizei-na-thorakizetai/>

43. <https://www.kathimerini.gr/politics/561472225/evros-anatoliko-aigaio-schedia-ektaktis-anagkis-apo-el-as-kai-limeniko/>

44. <https://www.news247.gr/politiki/theodorikakos-apo-evro-enischyoyme-ta-ellinotyrkika-synora-me-250-neoys-synoriofylakes.9384195.html>

45. <https://www.euronews.com/2021/10/11/greece-to-bolster-border-with-turkey-over->

Σύμφωνα με το Δίκτυο Ελευθέρων Φαντάρων Σπάρτακος,⁴⁶ στην επιθεώρηση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Άμυνας Αλκιβιάδη Στεφανή στον Έβρο στις 12-13 Αυγούστου 2021 αναγγέλθηκε η πρόσληψη 250 συνοριοφυλάκων στον Έβρο, με κόστος έξι εκατομμύρια ευρώ από το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και ταυτόχρονη οικονομική αρωγή του ελληνικού Δημοσίου. Σύμφωνα μάλιστα με τις αποφάσεις χορήγησης επιδότησης του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη που έχουν έρθει στο φως της δημοσιότητας⁴⁷, αποφασίζονται τα εξής: πρώτον, η χορήγηση επιδότησης της Δράσης με τίτλο: «Ειδική Δράση: Πρόσληψη Συνοριακών Φυλάκων Ορισμένου Χρόνου στην Περιφερειακή Ενότητα Έβρου» και δικαιούχο το «Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας», με συνολική επιλέξιμη δημόσια δαπάνη 3.921.971,80 € και συνεισφορά της Ένωσης 3.529.774,62 € και, δεύτερον, η χορήγηση επιδότησης της δράσης με τίτλο: «Εκπαίδευση Νέων Συνοριακών Φυλάκων Ορισμένου Χρόνου» με δικαιούχο το «Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας», με συνολική επιλέξιμη δημόσια δαπάνη 2.350.000,00 € και συνεισφορά της Ένωσης 1.762.500,00 €, για την εκπαίδευση συνοριοφυλάκων με καθήκοντα την επίτευξη αποτελεσματικότερης προστασίας και επιτήρησης των εξωτερικών συνόρων της Χώρας μας.

Η Frontex σύμφωνα με δημοσιεύματα παραμένει στην Ελλάδα και στα σύνορα του Έβρου με 400 άτομα προσωπικό, αρκετές δεκάδες οχήματα, κάποια εξ αυτών, εξοπλισμένα με τεχνολογία θερμικής όρασης, και οκτώ περιπολικά σκάφη⁴⁸. Ο εκπρόσωπος της Frontex Πιοτρ Σβιτάλσκι δήλωσε μάλιστα ότι ο ρόλος τους μεταξύ άλλων είναι να παρατηρούν και να παρακολουθούν τις εξελίξεις στο Αφγανιστάν και την Τυνησία, που μπορεί να έχουν επίδραση στις μεταναστευτικές ροές προς την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Εν συνεχεία, σύμφωνα με δημοσιεύματα,⁴⁹ το υπερσύγχρονο αε-

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

afghanistan-migration-fears

46. http://diktiospartakos.blogspot.com/2021/08/o_14.html

47. <https://thepressproject.gr/ekatontades-proslipseis-synoriofylakon-me-tis-plates-tis-evropis-ston-evro/>

48. https://www.huffingtonpost.gr/entry/frontex-zepelin-kai-epsele-technologiya-sta-senora-kathos-exaplonontai-oi-maches-sto-afyanistan_gr_61165067e4b07c140313e5df

49. <https://www.enikos.gr/politics/apokleistikes-eikones-epiase-douleia-ston-aera-o-big->

ρόπλοιο Zerpelin της Frontex έφτασε στο αεροδρόμιο της Αλεξανδρούπολης και έχει ήδη από τον Ιούλιο αρχίσει να επιτηρεί τα θαλάσσια και χερσαία σύνορα μεταξύ της Ελλάδας και Τουρκίας⁵⁰. Αυτό αποτελεί ένα εκ των δύο αεροστάτων Zerpelin, αξίας τετράμηνης μίσθωσης από την γαλλική ανάδοχο 3.000.000 που θα αναπτυχθούν στην ελληνική επικράτεια για την επιτήρηση συνόρων με στόχο την αποτροπή της εισόδου προσφύγων. Τα δύο αεροπλοία, δέσμια αεροστάτα θαλάσσιας επιτήρησης, σύμφωνα με το πρώτο δημοσίευμα, είναι μήκους είκοσι μέτρων, εξοπλισμένα με ραντάρ, θερμικές κάμερες και εξοπλισμό τύπου AIS που χρησιμοποιείται κυρίως για την κίνηση των πλοίων και η εμβέλεια τους μπορεί να φτάσει στα είκοσι μίλια. Στο πλαίσιο της στρατικοποίησης της διαχείρισης των νεοεισερχόμενων προσφύγων εντάσσεται και η καταγγελία του Δικτύου Ελευθέρων Φαντάρων Σπάρτακος για την εμπλοκή του στρατού σε παραβιάσεις δικαιωμάτων των νεοεισερχομένων προσφύγων στα σύ-

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

brother-tou/1654538/

50. <https://www.evros-news.gr/2021/07/19/%CE%B1%CE%BB%CE%B5%CE%BE%CE%B1%CE%BD%CE%B4%CF%81%CE%BF%CF%8D%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%B7-%CE%BE%CE%B5%CE%BA%CE%AF%CE%BD%CE%B7%CF%83%CE%B5-%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%84%CE%AE%CF%81%CE%B7/>

νορα στον Έβρο⁵¹. Σε επιστολή τους προς το Δίκτυο, τα στελέχη της 71^{ης} Αερομεταφερόμενης Ταξιαρχίας ζητούν να σταματήσουν οι αποστολές στον Έβρο και η εμπλοκή τους στην αναχαίτιση και εκδίωξη των προσφύγων και μεταναστών στον Έβρο. Στην ανακοίνωση αναφέρεται ότι στελέχη της Ταξιαρχίας αντιμετωπίζουν ψυχικά και σωματικά προβλήματα υγείας από αυτή ακριβώς την εμπλοκή τους στην εκδίωξη μεταναστών και προσφύγων.

Βάσει της ανακοίνωσης⁵² του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη ολοκληρώθηκε η κατασκευή του φράκτη μήκους 40 χλμ καθώς και έχει τεθεί σε δοκιμαστική λειτουργία το αυτοματοποιημένο σύστημα ηλεκτρονικής επιτήρησης των συνόρων. Σύμφωνα με δημοσίευμα της ΕΡΤ,⁵³ από το Σοφικό Ορεστιάδας έως το Δέλτα του Έβρου στην Αλεξανδρούπολη, θα λειτουργήσουν συνολικά 11 νέες κάμερες και ραντάρ. Η εμβέλεια των καμερών και των ραντάρ, ποικίλλει και κυμαίνεται από τα 3,5 μέχρι τα 15 χιλιόμετρα. Τα δεδομένα που καταγράφονται από τις κάμερες και τα ραντάρ θα μεταφέρονται στα τέσσερα τοπικά επιχειρησιακά κέντρα του Σουφλίου, του Τυχερού, του Διδυμοτείχου και των Φερών καθώς και στα περιφερειακά επιχειρησιακά κέντρα της Αλεξανδρούπολης και της Ορεστιάδας. Ο προϋπολογισμός του έργου φτάνει στα 14,9 εκατομμύρια ευρώ.

Τέλος, αξίζει η αναφορά στο περιοδικό Border Security Report (Σεπτέμβρης/Οκτώβρης 2021) στο κεφάλαιο με τίτλο «Επιτήρηση Συνόρων και Συστήματα Τεχνητής Νοημοσύνης», όπου επισημαίνεται η σημασία τους σε περιόδους «κρίσεις», με παράδειγμα την «κρίση» στα ελληνοτουρκικά σύνορα στον Έβρο⁵⁴. Η «κρίση» στον Έβρο, χρησιμοποιείται ως παράδειγμα εφαρμογής διαφόρων συστημάτων επιτήρησης και αποτροπής, τα οποία έκτοτε συνεχώς εξελίσσονται και προστίθενται νέα όπως τα δύο Zepelin που αναφέρονται παραπάνω. Σε αυτό το σημείο όμως θα μείνουμε στην πλατφόρμα ROBORDER, που συμβάλλει σε μία πιο ολοκληρωμένη και εκτεταμένη επιτήρηση συνόρων. Η πλατφόρμα

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

51. <http://diktiospartakos.blogspot.com/2021/10/71.html>

52. http://www.mopocp.gov.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=7471&Itemid=724&lang=

53. <https://veteranos.gr/enischyete-ilektronika-matia-fylaxi-tou-evrou-video/>

54. <https://border-security-report.com/wp-content/uploads/2021/09/BSRSepOct2021.pdf>

ROBORDER σκοπεύει στην ανάπτυξη και επίδειξη ενός πλήρως λειτουργικά αυτόνομου συστήματος επιτήρησης με μη επανδρωμένα κινούμενα ρομπότ συμπεριλαμβανομένων οχημάτων αέρος, θαλάσσης (στην επιφάνεια και υπό της επιφανείας του νερού) καθώς και εδάφους τα οποία θα έχουν ενσωματωμένους αισθητήρες όπως θερμικές και οπτικές κάμερες.

(III) ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΟΥ ΚΥΤ ΦΥΛΑΚΙΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟ.ΚΕ.ΚΑ ΦΥΛΑΚΙΟΥ ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ

Ένα από τα μείζονα ζητήματα που βρίσκεται στην επικαιρότητα και στην τοπική δημόσια συζήτηση και αφορά το Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης Φυλακίου⁵⁵, είναι η επικείμενη επέκταση της χωρητικότητάς του κατά 33,5 στρέμματα, που έχουν ήδη ενοικιαστεί από το αρμόδιο Υπουργείο για 5+5 χρόνια με 1.000 ευρώ ανά στρέμμα, αντί 23 εκατομμυρίων ευρώ. Τους προηγούμενους μήνες, και συγκεκριμένα το χρονικό διάστημα μεταξύ Ιανουαρίου-Μαρτίου, διοργανώθηκαν και ενορχηστρώθηκαν από την Επιτροπή Αγώνα του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Ορεστιάδας κινητοποιήσεις με πρόσημο δυστυχώς αντιπροσφυγικό και αντιμεταναστευτικό,⁵⁶ ενάντια στο προγραμματισμό της επέκτασης του Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΚΥΤ) και του Προαναχωρησιακού Κέντρου Κράτησης (ΠΡΟ.ΚΕ.ΚΑ) Ορεστιάδας. Στις 1/3/2021 η Κυβερνητική Εκπρόσωπος ανήγγειλε πως έπειτα από διαβούλευση της κυβέρνησης με την τοπική κοινωνία αποφασίστηκε να μην προχωρήσει το σχέδιο επέκτασης και η αύξηση της χωρητικότητας του Κέντρου Υποδοχής και Ταυτοποίησης Φυλακίου⁵⁷ και αντ' αυτού να προχωρήσουν σε εργασίες βελτίωσης των υφιστάμενων δομών. Στις 26/7/2021, στον τοπικό ηλεκτρονικό τύπο κυκλοφόρησε έγγραφο του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου⁵⁸ που δημοσιεύθηκε στην ΔΙΑΥΓΕΙΑ και το

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

55. <https://www.emprosnet.gr/politiki/oi-mnistires-tou-ergou-ton-142-5-ekat-evro-tou-ypourgeiou-metanastefsis-kai-asylou>

56. <https://www.xronos.gr/koinonia/orestiada-nea-diamartyria-kata-tis-epektasis-toy-prokeka>

57. <https://sputniknews.gr/20210301/evros-den-anavathmizetai-i-horitikotita-tou-kYt-fylakiou-9767678.html>

58. <https://www.evros-news.gr/2021/07/27/%ce%bc%cf%85%cf%84%ce%b9%ce>

ΦΩΤΟ: ΜΑΡΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

οποίο υπογράφει ο Γενικός Γραμματέας Μεταναστευτικής Πολιτικής Πάτροκλος Γεωργιάδη το οποίο καλούσε τρεις υποψήφιες ανάδοχες εταιρείες, τις Μυτιληναίος Α.Ε, INTRAKAT και ΤΕΡΝΑ Α.Ε, να καταθέσουν οικονομικές προσφορές για το έργο της δημιουργίας δομών σε Λέσβο, Χίο καθώς και της «αναβάθμισης της υφιστάμενης Δομής του ΚΥΤ Φυλακίου». Με απόφαση που δημοσιεύθηκε στις 6 Σεπτεμβρίου 2021 στον ιστότοπο ΔΙΑΥΓΕΙΑ⁵⁹, η κατασκευαστική εταιρεία ΤΕΡΝΑ Α.Ε, έχοντας καταθέσει την πιο συμφέρουσα από οικονομικής άποψης προσφορά, ανακηρύχθηκε ως προσωρινός ανάδοχος κατασκευής του έργου αντί 23 εκατομμυρίων ευρώ. Στις 14 Σεπτεμβρίου κατακυρώθηκε οριστικά και η σύμβαση ανάθεσης του διαγωνισμού επέκτασης του ΚΥΤ Φυλακίου στην προαναφερόμενη εταιρεία⁶⁰. Η αρχική εκτίμηση

◇◇◇◇◇◇◇◇

%bb%ce%b7%ce%bd%ce%b1%ce%af%ce%bf%cf%82-%ce%ba%cf%8c%ce%ba%ce%ba%ce%b1%ce%bb%ce%b7%cf%82-%ce%ba%ce%b1%ce%b9-%cf%84%ce%b5%cf%81%ce%bd%ce%b1-%cf%85%cf%80%ce%bf%cf%88%ce%ae/

59. <https://www.evros-news.gr/wp-content/uploads/2021/09/%CE%95%CE%A0%CE%95%CE%9A%CE%A4%CE%91%CE%A3%CE%97-%CE%9A%CE%A5%CE%A4-%CE%A6%CE%A5%CE%9B%CE%91%CE%9A%CE%99%CE%9F%CE%A5.pdf>

60. <https://www.evros-news.gr/wp-content/uploads/2021/09/%CE%9F%CE%A1%CE%99%CE%A3%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%9F%CE%A3-%CE%91%CE%9D%CE%91%CE%94%CE%9F%CE%A7%CE%9F%CE%A3-%CE%9A%CE%A5%CE%A4-%>

όριζε πως τα έργα θα ξεκινούσαν μέσα στον μήνα Οκτώβριο. Αξίζει να αναφερθεί πως η εν λόγω εταιρεία πραγματοποιεί έργα και στον νέο φράχτη αποτροπής των ροών στον Έβρο⁶¹.

Το διάστημα που ακολούθησε, υπεύθυνοι της ΤΕΡΝΑ Α.Ε ξεκίνησαν συζητήσεις με τοπικούς υπεργολάβους και εταιρείες του Έβρου,⁶² με τους οποίους συνεργάστηκαν και στην κατασκευή του νέου φράχτη, προκειμένου να αναλάβουν μέρος των εργασιών επέκτασης. Ωστόσο, εκπρόσωποι των τοπικών εταιρειών εμφανίζονται προς το παρόν διστακτικοί, φοβούμενοι τις εκ νέου σφοδρές αντιδράσεις της τοπικής κοινωνίας. Ερχόμενοι στο σήμερα, καμία εργασία επέκτασης των υφιστάμενων δομών του ΚΥΤ Φυλακίου δεν έχει ακόμη ξεκινήσει.

Τέλος, αξίζει να αναφερθούμε και στην απόφαση της Προέδρου της Δημοκρατίας⁶³ να καλέσει στην γιορτή της Δημοκρατίας ένα πρώην στέλεχος της τοπικής αυτοδιοίκησης που συμμετείχε στις με ακροδεξιό πρόσημο συγκεντρώσεις ενάντια στην επέκταση του ΚΥΤ και ΠΡΟ.ΚΕ.ΚΑ. Ενδεικτικό όμως επίσης αποτελεί ότι η πρόσκληση αυτή συνοδεύτηκε από την ακύρωση της πρόσκλησης προς τον διασώστη προσφύγων Ιάσωνα Αποστολόπουλο⁶⁴.

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

[%CE%A6%CE%A5%CE%9B%CE%91%CE%9A%CE%99%CE%9F%CE%A5.pdf](https://lapolitica.gr/%CF%86%CF%81%CE%AC%CF%87%CF%84%CE%B7%CF%82-%CF%83%CF%84%CE%BF%CE%BD-%CE%AD%CE%B2%CF%81%CE%BF-%CE%B3%CE%B9%CE%B1%CF%84%CE%AF-%CE%BF-%CE%B5%CE%B8%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%82-%CE%B5%CF%81%CE%B3/)

61. <https://lapolitica.gr/%CF%86%CF%81%CE%AC%CF%87%CF%84%CE%B7%CF%82-%CF%83%CF%84%CE%BF%CE%BD-%CE%AD%CE%B2%CF%81%CE%BF-%CE%B3%CE%B9%CE%B1%CF%84%CE%AF-%CE%BF-%CE%B5%CE%B8%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%82-%CE%B5%CF%81%CE%B3/>
62. <https://www.evros-news.gr/2021/10/17/%ce%ba%cf%85%cf%84-%cf%86%cf%85%ce%bb%ce%b1%ce%ba%ce%af%ce%bf%cf%85-%cf%80%cf%81%ce%bf%cf%84%ce%ac%cf%83%ce%b5%ce%b9%cf%82-%cf%83%ce%b5-%cf%84%ce%bf%cf%80%ce%b9%ce%ba%ce%bf%cf%8d%cf%82-%cf%85%cf%80/>
63. https://www.avgi.gr/politiki/392558_me-akrodexia-drasi-kai-ametakliti-katadiki-kalesmeni-tis-proedroy
64. <https://www.lifo.gr/prosopa/synteneyjeis/o-par-oligon-brabeytheis-diasostis-prosfygon-iason-apostolopoylos-mila-sti>

Δ. Η παρέμβαση και η δράση της Human Rights 360 στο ΚΥΤ Φυλακίου. Η υπεράσπιση των δικαιωμάτων και προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων.

(I) ΤΟ ΚΥΤ ΦΥΛΑΚΙΟΥ ΚΑΙ Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΕΝ ΜΕΣΩ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ

Κατά την περίοδο σύνταξης της παρούσας αναφοράς (Ιούλιος – Οκτώβριος 2021), ο αριθμός των νεοαφιχθέντων (1.139 συμπεριλαμβανομένων των ασυνόδευτων ανηλίκων) που μεταγονται στο ΚΥΤ Φυλακίου προκειμένου να υποβληθούν στις προβλεπόμενες διαδικασίες υποδοχής και ταυτοποίησης παραμένουν σχετικά σταθερές σε σύγκριση με προηγούμενες περιόδους. Αναφορικά με την ιδιαίτερα ευάλωτη ομάδα των νεοεισερχομένων ασυνόδευτων ανηλίκων, από τον Ιούλιο του 2021 έως τέλη Οκτωβρίου του 2021 έχουν μεταφερθεί στο ΚΥΤ Φυλακίου, 211 ασυνόδευτοι ανήλικοι.

Οι πολλαπλές καταδικαστικές για την Ελλάδα αποφάσεις ασφαλιστικών μέτρων και οι εκκρεμείς προσφυγές ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΕΔΑ) σχετικά με την παράνομη κράτηση ανηλίκων και η νομοθετική κατάργηση της προστατευτικής φύλαξης των ασυνόδευτων ανηλίκων⁶⁵, έχουν πιέσει τις αρμόδιες αρχές στην επιτάχυνση των διαδικασιών υποδοχής, ταυτοποίησης και ασύλου και έχουν οδηγήσει στη μείωση του αριθμού των ασυνόδευτων ανηλίκων που κρατούνται σε ακατάλληλες συνθήκες και στην ταχύτερη τοποθέτηση των ασυνόδευτων παιδιών σε κατάλληλες δομές φιλοξενίας από την αρμόδια Ειδική Γραμματεία Ασυνόδευτων Ανηλίκων, όπως ακριβώς ορίζεται από τον νόμο. Ωστόσο, η προσπάθεια επιτάχυνσης των προαναφερθεισών διαδικασιών, σε συνδυασμό με την υποχρεωτική επιβολή δεκατετραήμερης καραντίνας για την

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

⁶⁵. <http://www.arsis.gr/synenteyxi-typoy-kratisi-asynodeytw-anilikwn/>

111
ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ
ΑΠΟ ΤΟ ΚΥΤ

141
υπηρεσίες
νομικής
συμβουλευτικής

σχετικά με διαδικασίες ασύλου (συλλογή ταυτότητας ή ιατρικών εγγράφων, παρέμβαση και διόρθωση εσφαλμένων καταχωρημένων στοιχείων, μεταφράσεις εγγράφων, μεταφορά υπόθεσης), οικογενειακής επανένωσης (επαφή με μέλη της οικογένειας εντός Ευρώπης ή χώρας καταγωγής, συλλογή των απαραίτητων εγγράφων - η ομάδα χειρίστηκε **21 περιπτώσεις οικογενειακής επανένωσης**), ανάθεσης προσωρινής φροντίδας κ.λπ.

136
προετοιμασίες ή/και
εκπροσωπήσεις
των αιτούντων για
διεθνή προστασία

καταγραφής αιτήματος - συνέντευξης και υπηρεσίες υποστήριξης σε γραφειοκρατικές διαδικασίες ενώπιον δημόσιων υπηρεσιών (νοσοκομεία, κοινωνικές υπηρεσίες κ.λπ.), μεταξύ των οποίων 5 UASC υποστηρίχθηκαν νομικά και εκπροσωπήθηκαν κατά τη συνέντευξή τους που διεξήχθη σύμφωνα με τη νέα Κοινή Υπουργική Απόφαση και η αίτησή τους κρίθηκε παραδεκτή.

158
ψυχοκοινωνικές
συνεδριάσεις

αναφορικά με συνεδρίες λήψης κοινωνικών ιστορικών, που πλαισιώθηκαν με συναντήσεις παρακολούθησης της υπόθεσης για τη διασφάλιση της ευημερίας των δικαιούχων, παρέμβαση στη διαδικασία της ανάθεσης προσωρινής φροντίδας (ενήλικοι συγγενείς που συνοδεύουν τους ανηλίκους, έρευνα του οικογενειακού δεσμού, συλλογή εγγράφων, αξιολόγηση του βέλτιστου συμφέροντος ανηλίκων, υποβολή κοινωνικών αναφορών στον τοπικό Εισαγγελέα και παραπομπές σε κέντρα φιλοξενίας.

πρόληψη της εξάπλωσης του COVID-19 στον νεοαφιχθέντα πληθυσμό, δημιουργούν στενά χρονικά περιθώρια στους φορείς παιδικής προστασίας να ολοκληρώσουν τις απαραίτητες διαδικασίες για τη νομική και ψυχοκοινωνική συνδρομή των ανηλίκων με πλήρη σεβασμό στα δικαιώματά τους. Είναι γεγονός ότι οι φορείς παρενέβησαν αποτελεσματικά ώστε να αποφευχθεί οποιαδήποτε καταστρατήγηση θεμελιωδών δικαιωμάτων των ανηλίκων στο πλαίσιο της επιτάχυνσης αυτής και των εν γένει πιέσεων που ασκούνται προς τη διοίκηση του ΚΥΤ, διασφαλίζοντας με την παρουσία τους το βέλτιστο συμφέρον των ανηλίκων και τη νομική τους εκπροσώπηση σε όλα τα στάδια των διαδικασιών. Επιπλέον, η καραντίνα η οποία λαμβάνει χώρα στο ΚΥΤ Φυλακίου, δημιουργεί ζητήματα έλλειψης χώρου, γεγονός που συνεπάγεται τη συσσώρευση νεοεισερχομένων στα Τμήματα Συνοριακής Φύλαξης, αλλά και στο ΠΡΟΚΕΚΑ Ορεστιάδας, λαμβάνοντας υπόψη ότι λειτουργεί εδώ και αρκετούς μήνες, ως προ ΚΥΤ χώρος, με μέσο όρο παραμονής τις 3-4 εβδομάδες, μέχρι σταδιακά να μεταχθούν οι νεοαφιχθέντες στο ΚΥΤ.

Γενικότερα, οι διαδικασίες υποδοχής και ταυτοποίησης εν μέσω της πανδημίας συνεχίζουν και το ΑΚΑ Φυλακίου συνεχίζει να καταγράφει αιτήματα διεθνούς προστασίας και να πραγματο-

ποιεί συνεντεύξεις, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 42799/2021 (ΦΕΚ 2425/Β/7-6-2021) Κοινή Υπουργική Απόφαση για τον Καθορισμό τρίτων χωρών που χαρακτηρίζονται ως ασφαλείς και την κατάρτιση εθνικού καταλόγου, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 86 του ν. 4636/ 2019 (Α' 169).

Τον Ιανουάριο του 2021 ανακοινώθηκε από το κλιμάκιο του ΕΟΔΥ ότι θα δρομολογηθεί ο εμβολιασμός των ωφελούμενων και τα αιτήματα όσων επιθυμούν να εμβολιαστούν άρχισαν να καταγράφονται από τον Απρίλιο του 2021. Ωστόσο, μέχρι και σήμερα ο εμβολιασμός δεν έχει πραγματοποιηθεί. Τα αρχικά αιτήματα που καταγράφηκαν ήταν περίπου 100, με την πλειοψηφία των αιτούντων να είναι Τούρκοι υπήκοοι, ωστόσο σήμερα δεν υπάρχει κανένα αίτημα για εμβολιασμό από επωφελούμενους. Παρατηρείται η άφιξη εμβολιασμένων Τούρκων υπηκόων στο ΚΥΤ Φυλακίου οι οποίοι έχουν ήδη πραγματοποιήσει τον απαραίτητο εμβολιασμό στην χώρα καταγωγής τους. Από τον Ιούλιο του 2021, έχουν καταγραφεί 27 κρούσματα COVID-19. Η μεγαλύτερη αύξηση κρουσμάτων παρατηρήθηκε τον Αύγουστο, με 20 καταγεγραμμένα κρούσματα. Τους φθινοπωρινούς μήνες, τα κρούσματα μειώθηκαν αισθητά, με μόλις 7 καταγεγραμμένα κρούσματα. Αξίζει να σημειωθεί, πως αναφορικά με τα ζητήματα υγείας, σημαντικό εμπόδιο στην άμεση τοποθέτηση των ασυνόδευτων ανηλίκων σε δομές φιλοξενίας αποτελούν οι δερματοπάθειες, μιας και οι ανήλικοι πρέπει να αποθεραπευτούν πριν αποχωρήσουν από το ΚΥΤ Φυλακίου. Οι πιο συχνές δερματικές ασθένειες που παρουσιάζονται είναι η ψώρα και το μολυσματικό κηρίο, παθήσεις για τις οποίες το κλιμάκιο του ΕΟΔΥ στο ΚΥΤ αδυνατεί να καλύψει την φαρμακευτική αγωγή και θεραπεία. Σχετικό αίτημα έχει κατατεθεί προς τους φορείς παιδικής προστασίας HumanRights360 και Άρσις, οι οποίοι ανταποκρινόμενοι στην επείγουσα ανάγκη, εξασφαλίζουν την παροχή φαρμάκων για την αποθεραπεία των ανηλίκων. Πρόσφατα, η HumanRights360 ξεκίνησε μια νέα συνεργασία με τη ΜΚΟ Givmed, αποκτώντας πρόσβαση στην πλατφόρμα Med for NGOs από την οποία είναι δυνατό να καλύπτεται μέρος των απαιτούμενων φαρμάκων.

(II) ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑΣ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

Μετά τη διακοπή του προγράμματος του Δικτύου Επιτροπείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων της ΜΕΤΑδρασης το 2020, η ανάγκη συνδρομής εξουσιοδοτημένου νομικού εκπροσώπου στις διαδικασίες υποδοχής και ταυτοποίησης στα ανήλικα παιδιά κάτω των 15 ετών, οδήγησε στην επανέναρξη του προγράμματος τον Μάρτιο του 2021 υπό την αιγίδα, αυτή την φορά, του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης και την συνακόλουθη αποστολή δύο εξουσιοδοτημένων εκπροσώπων στο ΚΥΤ Φυλακίου. Τον Αύγουστο του 2021, το πρόγραμμα έληξε εκ νέου χωρίς δυνατότητα ανανέωσης, οι Εξουσιοδοτημένοι Εκπρόσωποι αποχώρησαν από το ΚΥΤ Φυλακίου και η απουσία τους για άλλη μία φορά δημιούργησε σημαντικά ζητήματα και ελλείματα στην εκπροσώπηση των ασυνόδευτων ανηλίκων, επαναφέροντας κενά και παθογένειες του παρελθόντος στις διαδικασίες καταγραφής των μικρότερων από τα ασυνόδευτα παιδιά που βρίσκονται στο ΚΥΤ Φυλακίου.

Ενόψει του σημαντικού κενού που δημιουργήθηκε, η ΜΕΤΑδραση απέστειλε Εξουσιοδοτημένη Εκπρόσωπο στο ΚΥΤ τον Οκτώβριο του 2021 για να καταγράψει τους ασυνόδευτους ανήλικους κάτω των 15 ετών. Η Εξουσιοδοτημένη Εκπρόσωπος, έχει αναλάβει τη Θεσσαλονίκη και τον Έβρο ως σημεία ευθύνης της και θα επισκέπτεται το ΚΥΤ Φυλακίου 2 φορές κάθε μήνα, ώστε να γίνονται μαζικές καταγραφές ασυνόδευτων κάτω των 15 ετών.

Η αποσπασματική λήψη μέτρων σε επίπεδο θεσμοθετημένης επιτροπείας ενδεχομένως να συμβάλει στην αντιμετώπιση κάποιου μεμονωμένου προβλήματος, αλλά δεν μπορεί να θεωρηθεί ως μια ολιστική λύση. Η επικεντρωμένη προσέγγιση σε επιλεγμένα μόνο προβλήματα ή ζητήματα, δεν είναι ούτε αποτελεσματική ούτε βιώσιμη όσον αφορά στο πεδίο της παιδικής προστασίας.

Ένα ολοκληρωμένο σύστημα παιδικής προστασίας θέτει στο επίκεντρο το παιδί που χρήζει προστασίας, ανταποκρίνεται στις ανάγκες του και διασφαλίζει το βέλτιστο συμφέρον του. Ως εκ τούτου, προκύπτει πρωτίστως αδήριτη η ανάγκη μόνιμης παρουσίας επιτρόπου στο ΚΥΤ Φυλακίου και έπειτα η ενίσχυσή του για την βέλτιστη παροχή υπηρεσιών συνολικά σε όλα τα ασυνόδευτα παιδιά που διέρχονται τα ευρωπαϊκά σύνορα του Έβρου.

Ο επίτροπος είναι το πρόσωπο με την πλέον ολοκληρωμένη εικόνα για την κατάσταση και τις ατομικές ανάγκες του παιδιού. Είναι ο πλέον κατάλληλος να φέρει το παιδί σε επαφή με διάφορες αρχές και υπηρεσίες, να διασφαλίζει την απαρέγκλιτη τήρηση των μέτρων προστασίας του έναντι προβληματικών (βλ. Διαπίστωση ανηλικότητας, καταγραφή Πρώτης Υποδοχής) και να εγγυάται την συνέχεια της προστασίας που παρέχεται στο παιδί. Η τοποθέτηση μόνιμου επιτρόπου στο πεδίο διαφυλάσσει τα δικαιώματα του παιδιού και ενισχύει τον προληπτικό και προστατευτικό ρόλο του.

(III) ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΚΥΑ 9889 – ΦΕΚ Β' 3390/13.08.2020 ΜΕ ΤΙΤΛΟ «ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΗ ΑΝΗΛΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ»

Το ζήτημα της διαπίστωσης ανηλικότητας υπηκόων τρίτων χωρών που εισέρχονται στη χώρα χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις εξακολούθησε να απασχολεί τους φορείς που δραστηριοποιούνται στο πεδίο της παιδικής προστασίας εντός του ΚΥΤ Φυλακίου, αλλά και τη Διοίκηση του ΚΥΤ όλο το προηγούμενο διάστημα.

Για άλλη μια φορά, ωστόσο, τίθεται το ζήτημα της εξαιρετικής δυσκολίας της συλλογής και προσκόμισης επίσημων εγγράφων από τη χώρα καταγωγής, εντός της τόσο σύντομης νόμιμης προθεσμίας ώστε να αποδειχθεί η ανηλικότητα. Το γεγονός ότι επιβάλλεται περιορισμός της ελευθερίας εντός του ΚΥΤ Φυλακίου, καθώς αποτελεί και το μοναδικό κλειστό κέντρο πρώτης υποδοχής και ταυτοποίησης στην Ελλάδα, δυσχεραίνει την οποιαδήποτε συλλογή εγγράφων από τη χώρα καταγωγής και κατ' επέκταση τη διασφάλιση του βέλτιστου συμφέροντος των ωφελούμενων, η ανηλικότητα των οποίων αμφισβητείται.

Εντός του ΚΥΤ Φυλακίου, η διαδικασία αυτή διενεργείται εκ του νόμου από το αρμόδιο κλιμάκιο του ΕΟΔΥ, ωστόσο την 29η Σεπτεμβρίου η κινητή μονάδα ανηλικότητας του ΔΟΜ συνοδευόμενη από εκπροσώπους της Ειδικής Γραμματείας Ανηλίκων, κατέφθασε το ΚΥΤ προκειμένου να διενεργήσει τη διαδικασία προσδιορισμού ηλικίας. Από σύνολο 27 ωφελούμενων που εξέτασε και για τους οποίους ο γιατρός του ΕΟΔΥ είχε εκφράσει αμφιβολία

αναφορικά με την ανηλικότητα, αποφάνθηκε ότι 13 ήταν ανήλικοι και 14 ενήλικοι.

Συνολικά κατατέθηκαν από τις δικηγόρους της HumanRights360 δέκα ενδικοφανείς προσφυγές κατά αποφάσεων προσδιορισμού ηλικίας σύμφωνα με το άρθρο 25 ΚΔΔ και το άρθρο 1 παρ. 9 της ΚΥΑ 9889/2020. Οι λόγοι των προσφυγών ήταν ενδεικτικά: η μη εξάντληση των διαδοχικών σταδίων για τον προσδιορισμό ηλικίας, η έλλειψη επαρκούς αιτιολογίας αναφορικά με την παραπομπή του προσφεύγοντος στο επόμενο στάδιο, η προσκόμιση πρωτότυπου εγγράφου από τη χώρα καταγωγής. **Σε δύο περιπτώσεις οι προσφεύγοντες είχαν έρθει από ΠΡΟ.ΚΕ.ΚΑ μετά από διαδικασία προσδιορισμού ηλικίας διενεργηθείσα από το Εργαστήριο Ιατροδικαστικών Ερευνών του Πανεπιστημιακού Γενικού Νοσοκομείου Αλεξανδρούπολης και διαπιστώθηκε η ανηλικότητά τους.** Ήτοι, παρόλο που εισήλθαν ως ανήλικοι στο ΚΥΤ, εκφράσθηκε αμφιβολία από το Γιατρό του ΕΟΔΥ με αποτέλεσμα να οδηγηθούν εκ νέου σε διαδικασία προσδιορισμού ηλικίας και να εκδοθεί απόφαση, σύμφωνα με την οποία κρίθηκε ότι είναι ενήλικοι και σε αυτές τις αποφάσεις στηρίχθηκαν οι ενδικοφανείς προσφυγές που κατατέθηκαν.

(IV) ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΚΥΑ 42799/2021: «ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΡΙΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΠΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΖΟΝΤΑΙ ΩΣ ΑΣΦΑΛΕΙΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ, ΚΑΤΑ ΤΑ ΟΡΙΖΟΜΕΝΑ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 86 ΤΟΥ Ν. 4636/2019 (Α' 169)»

Η υπ' αριθμ. 42799/2021 (ΦΕΚ 2425/Β/7-6-2021) Κοινή Υπουργική Απόφαση για τον καθορισμό τρίτων χωρών που χαρακτηρίζονται ως ασφαλείς και την κατάρτιση εθνικού καταλόγου, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 86 του ν. 4636/ 2019 (Α' 169), εφαρμόστηκε άμεσα ενώπιον του ΚΥΤ και του ΑΚΑ Φυλακίου, στο πλαίσιο της ενιαίας καταγραφής. Ως εκ τούτου, όλα τα αιτήματα διεθνούς προστασίας με χώρες καταγωγής τη Συρία, το Αφγανιστάν, το Πακιστάν, το Μπαγκλαντές και τη Σομαλία, από 07.06.2021 εξετάζονται πλέον ως προς το παραδεκτό και οι αιτούντες οφείλουν να προσδιορίσουν και να αποδείξουν τους λόγους για τους οποίους η Τουρκία δεν αποτελεί ασφαλή τρίτη χώρα για τους ίδιους.

Από την εφαρμογή της εν λόγω ΚΥΑ, εξαιρούνται οι υποθέσεις οικογενειακής επανένωσης και μετεγκατάστασης, ασυνόδευτοι ανήλικοι κάτω των 15 ετών και ανήλικοι θύματα βασανιστηρίων. Ωστόσο, ανιθαγενείς περιλαμβάνονται κανονικά, καθώς αυτή δεν αναφέρεται σε ιθαγένεια ή σε πολίτες αλλά σε αιτούντες από χώρα καταγωγής και όχι ιθαγένειας.

Σε περίπτωση κατά την οποία κριθεί ότι ο αιτών απολαμβάνει επαρκούς προστασίας από την τρίτη χώρα (εν προκειμένω την Τουρκία) η Υπηρεσία απορρίπτει ως απαράδεκτη την αίτηση διεθνούς προστασίας, σύμφωνα με το άρ. 84 του ν. 4636/2019 και διατάσσεται η επανεισδοχή του στην Τουρκία. Κατά της απόφασης αυτής μπορεί να ασκηθεί προσφυγή ενώπιον της Αρχής Προσφυγών κατά κανόνα εντός χρονικού διαστήματος 20 ημερών. Η πλειοψηφία των αιτούντων διεθνούς προστασίας για τους οποίους εκδίδεται απόφαση απαραδέκτου, μεταгонται για περαιτέρω κράτηση στα Προαναχωρησιακά Κέντρα Κράτησης Ξάνθης και Δράμας, Παρανεστίου.

Αξίζει να σημειωθεί ότι στις περιπτώσεις κυρίως Σύριων αιτούντων, οι οποίοι κατά κανόνα μετά την ολοκλήρωση της διενέργειας της συνέντευξής τους ενώπιον του ΑΚΑ Φυλακίου αφήνονται ελεύθεροι, η επίδοση της απόφασης απαραδέκτου επί της

αίτησής τους, διενεργείται από το διοικητή του ΚΥΤ Φυλακίου την ίδια ημέρα κατά την οποία διενεργείται και η κοινοποίηση της απόφασης περί μη κράτησης από την Αστυνομική Διεύθυνση Ορεστιάδας. **Η προβληματική της εν λόγω πρακτικής έγκειται στο γεγονός ότι η προθεσμία για την άσκηση ενδικοφανούς προσφυγής ξεκινά από την επομένη της επίδοσης, οπότε και οι αιτούντες που αφήνονται ελεύθεροι, θα πρέπει να εμφανιστούν στο πλησιέστερο ΠΓΑ/ΑΚΑ του τόπου διαμονής τους, ώστε να καταθέσουν την Πράξη Κατάθεσης της προσφυγής.** Στην πλειοψηφία των περιπτώσεων, ακόμα και όταν έχει ανατεθεί η υπόθεση σε δικηγόρο του Μητρώου της Υπηρεσίας Ασύλου και έχει κατατεθεί εμπρόθεσμα από πλευράς του δικηγόρου η προσφυγή, οι αιτούντες αδυνατούν να εμφανιστούν για την Πράξη Κατάθεσης της προσφυγής, ώστε να οριστεί ημερομηνία εκδίκασής της ενώπιον της Αρχής Προσφυγών, καθώς είναι αντικειμενικά δύσκολο για αυτούς να έχουν φτάσει στον τελικό τους προορισμό και να έχουν άμεση πρόσβαση σε ΠΓΑ/ΑΚΑ στο σύντομο χρονικό διάστημα των κατά κανόνα 20 ημερών της προθεσμίας. **Κατά συνέπεια, άπτεται στη διακριτική ευχέρεια της εκάστοτε αρμόδιας Επιτροπής της Αρχής προσφυγών, το εάν θα κριθεί εμπρόθεσμα η άσκηση της προσφυγής, σε περίπτωση που καταφέρει να εμφανιστεί ο προσφεύγων μετά το 20ήμερο της προθεσμίας για να υπογράψει την Πράξη Κατάθεσης της Προσφυγής του, με μεγάλο κίνδυνο, ωστόσο, να κριθεί τελικά εκπρόθεσμα.**

Ενώπιον του ΑΚΑ Φυλακίου, οι αποφάσεις με τις οποίες κρίθηκε παραδεκτό το αίτημα διεθνούς προστασίας και που έχουν εκδοθεί από την αρχή της εφαρμογής της ΚΥΑ μέχρι και σήμερα, αγγίζουν αισίως ποσοστό 90% στις περιπτώσεις των ανήλικων άνω των 15 ετών και ποσοστό 55% στις υποθέσεις ενηλίκων. Τα βασικά κριτήρια στα οποία βασίζεται το ΑΚΑ Φυλακίου για την έκδοση απόφασης επί του παραδεκτού για ανήλικους άνω των 15 ετών, κατά κύριο λόγο, είναι ο χρόνος παραμονής στην Τουρκία, η ύπαρξη οικογενειακού ή άλλου υποστηρικτικού περιβάλλοντος, περιστατικά παράνομης επαναπροώθησης στα σύνορα Τουρκίας - Ιράν, άσκησης βίας και βασανιστηρίων και άλλων ειδικών συνθηκών που μπορεί να συντρέχουν.

Νομική Εκπροσώπηση ασυνόδευτων ανήλικων κατά τη διενέργεια συνέντευξης επί του παραδεκτού. Κατά το αναφερόμενο

χρονικό διάστημα εφαρμογής της υπ' αριθμ. 42799/2021 (ΦΕΚ 2425/Β/7-6-2021) Κοινής Υπουργικής Απόφασης, παρά την άμεση τοποθέτηση των ασυνόδευτων ανηλίκων σε δομές φιλοξενίας αμέσως μετά την καταγραφή του αιτήματος διεθνούς προστασίας και πριν τη διενέργεια της συνέντευξης, προγραμματίστηκε και πραγματοποιήθηκε σημαντικός αριθμός συνεντεύξεων επί του παραδεκτού σε ανηλίκους άνω των 15 ετών ενώπιον του ΑΚΑ Φυλακίου. Οι ασυνόδευτοι ανήλικοι (5), στην πλειοψηφία τους υπήκοοι Αφγανιστάν και Πακιστάν, που είχαν παραπεμφθεί στη HumanRights360 εκπροσωπήθηκαν νομικά για την προετοιμασία και τη διενέργεια της συνέντευξής τους, σχετικά με τους λόγους για τους οποίους η Τουρκία δεν είναι ασφαλής χώρα και δεν πρέπει να θεωρείται ως τέτοια για εκείνους. Οι αποφάσεις που εκδόθηκαν έκριναν παραδεκτές τις αιτήσεις τους και η υπηρεσία ασύλου κάλεσε εκ νέου σε διενέργεια συνέντευξης ουσίας, ενώπιον του κατά τόπο αρμόδιου ΠΓΑ/ΑΚΑ όπου και είχε στο μεταξύ τοποθετηθεί ο ανήλικος στην εκάστοτε δομή φιλοξενίας.

(V) ΜΙΑ ΕΙΚΟΝΑ ΑΠΟ ΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΥΠΟΔΟΧΗΣ ΚΑΙ ΤΑΥΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΦΥΛΑΚΙΟΥ ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ

Η καταστρατήγηση των δικαιωμάτων του προσφυγικού πληθυσμού μέσω των σκληρών πρακτικών της Ε.Ε με την στρατικοποίηση των συνόρων, καθώς και οι άσχημες συνθήκες διαβίωσης των αιτούντων άσυλο που κατάφεραν να εισέλθουν στη χώρα, είναι γεγονότα κατακριτέα και η συνηγορία υπέρ της εξασφάλισης των βασικών δικαιωμάτων του προσφυγικού πληθυσμού αποτελεί ευθύνη όλων. Πρόκειται για έναν μεγάλο αγώνα ο οποίος θα κερδηθεί με πολλές μικρές ή μεγάλες νίκες. Μια τέτοια μικρή νίκη αποτελεί και ο πρώτος ποδοσφαιρικός αγώνας στο ΚΥΤ Φυλακίου!⁶⁶ Ο ποδοσφαιρικός αγώνας πραγματοποιήθηκε στο νέο πολυχώρο άθλησης που διαμορφώθηκε εντός του ΚΥΤ, μιας προσφοράς για την διεξαγωγή αθλητικών δραστηριοτήτων για τους νεαρούς ανήλικους φιλοξενούμενους του ΚΥΤ Φυλακίου, χορηγίας του διεθνούς οργανισμού UNICEF και σε συνεργασία με την ΜΚΟ ΑΡΣΙΣ. Ασυνόδετοι ανήλικοι που διαμένουν προσωρινά στο Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης Φυλακίου οργάνωσαν τις ομάδες τους και διαγωνίστηκαν στον πρώτο φιλικό αγώνα που διοργανώθηκε. Μετά το τέλος του, απονεμήθηκαν από τον διοικητή του ΚΥΤ μετάλλια σε όλους τους παίκτες για τη διάθεσή τους και τη συνεργασία τους. Στο γήπεδο, το οποίο κατασκευάστηκε με χρηματοδότηση της UNICEF, οι ασυνόδετοι ανήλικοι θα μπορούν από δω και πέρα να παίξουν ποδόσφαιρο, βόλεϊ και μπάσκετ, να αποφορτιστούν και να διασκεδάσουν, μεταξύ των άλλων εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων που απολαμβάνουν μέσω της μη-τυπικής εκπαίδευσης από το εκπαιδευτικό κλιμάκιο της Κινητής Μονάδα Παιδικής Προστασίας της ΑΡΣΙΣ και τον ΔΟΜ.

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

66. <https://www.facebook.com/ArsisSafeZones/>

Ένα ανησυχητικό παρόν

Βρισκόμαστε σε μία στιγμή ιστορική της πορείας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της εγχώριας πολιτικής διαχείρισης του προσφυγικού πληθυσμού. Οι πρόσφυγες και οι μετανάστες βαπτίζονται «εργαλεία/όπλα» άλλων κρατών, χάνοντας με αυτόν τον τρόπο στην επίσημη πολιτική ρητορική την ανθρώπινη υπόσταση τους και νομιμοποιώντας ταυτόχρονα την χρήση όπλων εναντίων τους, την επένδυση τεραστίων ποσών στην αποτροπή τους και καλλιεργώντας την ανοχή στο θάνατο τους στα σύνορα είτε του Έβρου και του Αιγαίου είτε στα σύνορα Πολωνίας και Λευκορωσίας. Παράλληλα, η υπεράσπιση των δικαιωμάτων των προσφύγων και μεταναστών και η διάσωση στη θάλασσα δύναται να θεωρηθεί ποινικό αδίκημα και ήδη στην Ελλάδα δύο ακτιβιστές κατηγορούνται με αβάσιμες κατηγορίες και κινδυνεύουν με 25 χρόνια φυλάκιση για παροχή βοήθειας σε πρόσφυγες⁶⁷. Στην ίδια υπόθεση κατηγορούνται άλλα είκοσι τρία άτομα για τη συνδρομή τους στην παροχή βοήθειας σε πρόσφυγες με πλημμεληματικού χαρακτήρα κατηγορίες.⁶⁸ Η ποινικοποίηση όμως της αλληλεγγύης στους πρόσφυγες, η χρηματοδότηση τεραστίων ποσών στην αποτροπή, στην καταστολή, στην επιτήρηση, στην στρατιωτικοποίηση και ασφαλειοποίηση των συνόρων δεν αφήνει ανεπηρέαστες τις κοινωνίες και την δημοκρατία εντός των ευρωπαϊκών κρατών. Η συνεχής αυταρχικοποίηση, η εκπαίδευση των αστυνομικών και λιμενικών αρχών στην αυθαιρεσία, στην οργανωμένη παραβίαση των δικαιωμάτων των προσφύγων, η αποδεδειγμένη πια συστηματική παραβίαση της αρχής της μη επαναπρώθησης μέσα από επί της ουσίας απαγωγές προσφύγων στα νησιά και στην ενδοχώρα και την βίαιη παράνομη επαναπρώθηση τους στην Τουρκία, αποτελεί μια πραγματικότητα που φτάνει να οδηγεί στην ανθρωποκτονία ενός ρομά οδηγού από αστυνομικούς της ομάδας

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

67. <https://www.amnesty.gr/news/press/article/24718/ellada-xekina-i-emvlimatikiki-diki-giatin-ypothesi-ereynas-kai-diasosis>

68. https://www.efsyn.gr/ellada/dikaiosyni/319476_xekina-i-emblimatiki-diki-gia-ypothesi-ereynas-kai-diasosis-sti-lesbo

ΔΙΑΣ με 38 σφαίρες σε κατοικημένη περιοχή καθώς και στην χρήση αύρας και τραυματισμό πυροσβεστών σε συγκέντρωση τους διεκδικώντας προσλήψεις⁶⁹. Η υπεράσπιση των δικαιωμάτων των προσφύγων και των μεταναστών αφορά όλες και όλους τους δημοκρατικούς πολίτες.

⁶⁹. <https://wearesolomon.com/mag/accountability/young-roma-shot-dead-by-greek-police-yet-another-case-of-police-impunity-part-1/>

Η 5^η ΑΝΑΦΟΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΣΤΑ ΧΕΡΣΑΙΑ ΣΥΝΟΡΑ ΤΟΥ ΕΒΡΟΥ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΤΗΚΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΜΑΔΑ
ΤΗΣ HUMANRIGHTS360 ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ:

95, V. Sofias Ave, 115 21 Athens, Greece
T. (+30) 210 6400214-215
contact@humanrights360.org

